alba

OP-STAP NAAR VERBINDING

Kwaliteitsverslag

2020

Kwaliteitsverslag

Alba vzw

werkjaar 2020

Inhoud

I. Inleiding 5

II. Voorstelling van de organisatie 6

- Erkenning 6
- Organisatiestructuur 7

III. Kerncijfers 9

- Bezetting 9
  - HCA 9
  - Ondersteunende Begeleiding 10
  - Bascule 15
- Benutting 17
  - HCA: Cijfers slachtoffer-daderbemiddeling 17
  - HCA Cijfers: Herstelgericht Groepsoverleg 22
  - HCA: Vereffeningsfonds 23
  - HCA: Cijfers leerprojecten 24
  - HCA: Cijfers gemeenschapsdiensten 27
  - HCA – Positief Project 29
  - Ondersteunende Begeleiding 32
  - Bascule 33
- Organisatiecijfers 34
  - Personeelsbezetting 34
  - Vormingsdagen 36

IV. Zelfevaluatie 37

- Kwaliteitszorg 37
- Kernprocessen 38
- Gebruikersresultaten 39
- Medewerkersresultaten 39
- Samenlevingsresultaten 40

V. TerugBLIK 2020 42

- SD 1: Het hele aanbod is toegankelijk voor elke cliënt 42
  - Overkoepelend 42
  - Gambas 42
  - Bemiddelingsburo 42
  - Positief Project 43
  - Bascule 43
- SD 2: De Alba-medewerk(st)ers zijn tevreden in hun job en werken in een waarderende organisatiecultuur 43
  - Overkoepelend 43
  - Gambas 44
  - Bemiddelingsburo 44
  - Ondersteunende Begeleiding 44
  - Positief Project 45
  - Bascule 45
- SD 3: Alba werkt per vernieuwend initiatief een antwoord uit over de verschillende afdelingen heen 45
  - Overkoepelend: 45
  - Gambas 46
  - Bemiddelingsburo 46
  - Ondersteunende Begeleiding 46
  - Positief Project 46
  - Bascule 47
- SD 4: Alba werkt op een effectieve manier 47
  - Overkoepelend 47
  - Gambas 48
  - Bemiddelingsburo 48
  - Ondersteunende Begeleiding 49
  - Positief Project 49
  - Bascule 49
- Ondernemerschap 49

VI. Werkvorm in de kijker: Bascule 50

VII. Bijlagen 57

- Bijlage 1: Jaarcyclus beleidsteam 57

I. INLEIDING

Wat een jaar was dat. Ik kan niet anders dan hier op de eerste bladzijde van dit verslag mijn grootste respect uitdrukken voor de medewerkers van Alba. Heel het land viel stil en toch wisten zij de veerkracht te vinden om binnen de regels bemiddelingen of leerprojecten te doen. Ondersteunende begeleiding bedacht stante pede manieren waarop ze leefgroepen konden ondersteunen, maar even goed maakten ze filmpjes die gezinnen konden gebruiken om het leven in huis haalbaar te maken. Onthemingstochten werden hertekend en liepen dwars door België. Zo snel we konden boden we terug time-outs aan. (Onze time-outplek is nog nooit zo goed ontsmet geweest).

Bascule, dat nog maar enkele maanden eerder startte, slaagde erin haar werking verder uit te bouwen en vond finaal toch manieren om de groepswerking opgestart te krijgen. Meer nog: de werking werd al snel uitgebreid met tijdelijke middelen in het kader van "Kortverblijf in de Gemeenschapsinstelling". Ook het "Positief Project", die andere jonge werking binnen Alba, bleef in gang en zocht manieren om de werking uit te bouwen én te promoten.

Een hele grote shout-out dus voor alle medewerkers van Alba!

In sommige teams was het zoeken en wroeten om het te kunnen vinden met elkaar. Het waren processen die veel energie kostten, waar we niet zonder kleerscheuren uit zijn geraakt. Ik wil hier op deze plek evengoed een woord van dank richten aan iedereen die zijn best deed om dit gebeuren constructief te houden en minstens te proberen het tot een goed einde te brengen.

Tot slot stellen we vast dat samenwerken met andere organisaties/netwerken alsmaar belangrijker wordt. Het geeft ons de kans om mee te werken aan de inhoudelijke uitbouw van Jeugdhulp in onze regio. Het actie- en ervaringsgericht werken in Jeugdhulp Hageland of in Positieve Heroriëntering zijn hier voorbeelden van. Het werd een wezenlijk onderdeel van de manier van werken.

We blijven ons ook in de toekomst inzetten in bestaande en nieuwe netwerken.

Tom Herbots
directeur

II. VOORSTELLING VAN DE ORGANISATIE

Erkenning

Alba heeft verschillende erkenningen bij het Agentschap Jongerenwelzijn:

- Modulair kader:
  - **13 modules ondersteunende begeleiding**, werkingsgebied Vlaams-Brabant en Brussel, we moeten jaarlijks 1.560 begeleidingsdagen realiseren voor 156 jongeren.
    - Van de 13 modules is er één exclusief voorbehouden voor het samenwerkingsverband "Jeugdhulp Hageland".
    - Een andere module houden we exclusief open voor de aanbieders van positieve heroriëntering in Vlaams-Brabant en Brussel.
  - **4 modules "delict gerichte contextbegeleiding"**. Dit zijn kortdurende, krachtgerichte contextbegeleidingen die plaats vinden naar aanleiding van een delict gepleegd door één van de minderjarige kinderen van een gezin;
  - Daarnaast verwierven we een tijdelijke erkenning om in het kader van "Kortverblijf" in een gemeenschapsinstelling extra begeleidingen aan te bieden. Het agentschap opgroeien financiert ons daarvoor op basis van het aantal begeleidingen die effectief plaatsvinden.

- Herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA)
  - Alba is erkend om herstelbemiddeling, herstelgericht groepsoverleg, gemeenschapsdiensten, leerprojecten en positieve projecten voor minderjarigen te organiseren voor de gerechtelijke arrondissementen Leuven en Brussel.

- Brugfunctie hulpverlening -onderwijs voor Vlaams-Brabant
  Het agentschap opgroeien organiseert sinds 1/9/2020 in elke provincie een brugfunctie hulpverlening-onderwijs, om de samenwerking tussen die twee sectoren te verbeteren. Alba is aangesteld om de middelen van deze tijdelijk functie gedurende 2 jaar te beheren.

Organisatiestructuur

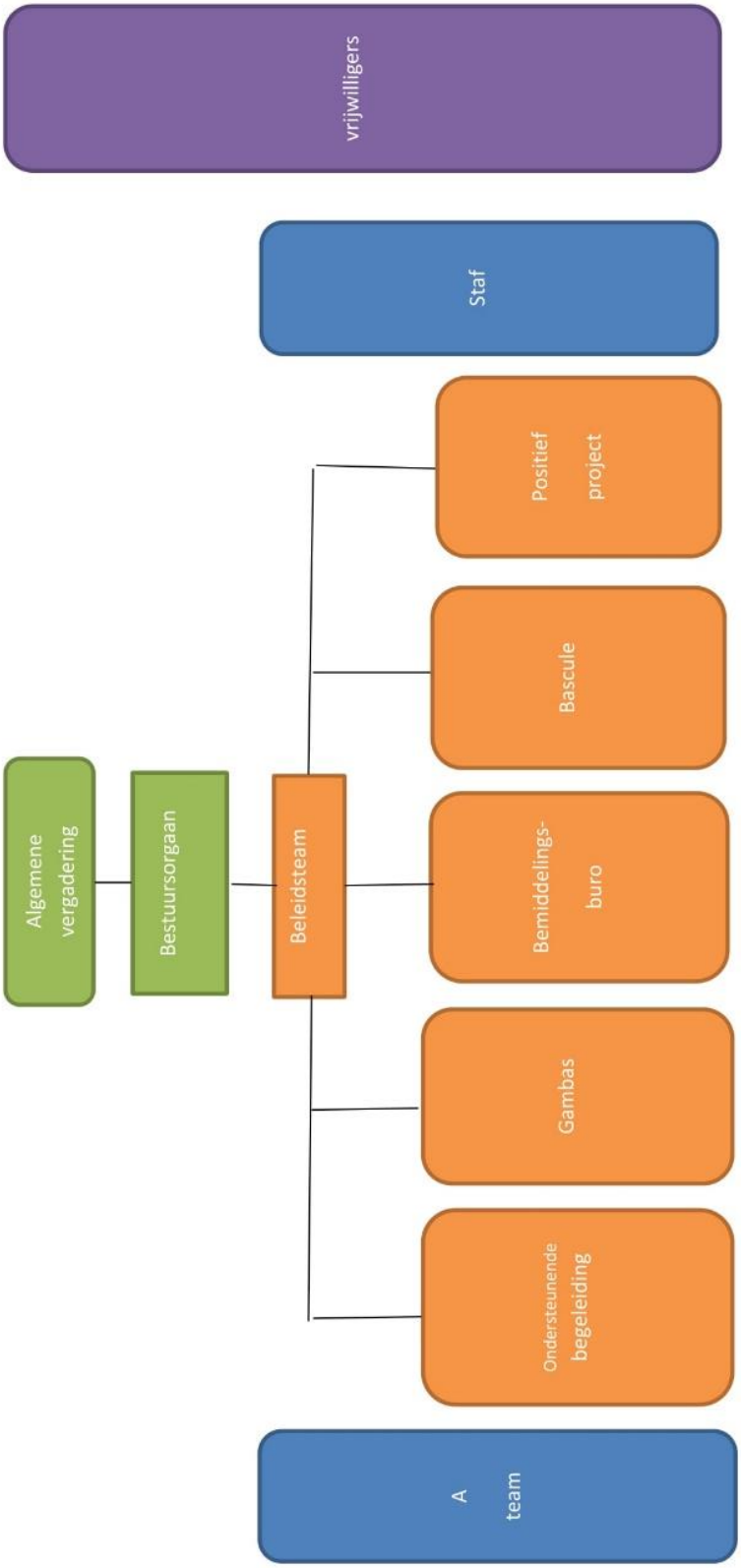

In het bovenstaand schema ziet u dat we naast de klassieke vzw-structuur met een algemene vergadering en een bestuursorgaan ook nog een uitgebreide structuur hebben ter realisatie van onze werking.
De kern van onze organisatie bestaat uit vijf teams waar respectievelijk ondersteunende begeleiding, gemeenschapsdiensten en leerprojecten (Gambas), herstelbemiddeling en hergo (Bemiddelingsburo), delictgerichte contextbegeleiding en het positief project plaatsvinden. Het beleidsteam stuurt deze vijf teams aan. Het team van het Positief Project bestaat in deze fase nog uit medewerkers van de verschillende andere teams, stilaan groeien we naar meer zelfstandigheid voor dit team .
Het A-team flankeert en ondersteunt het geheel, zorgt voor de administratieve en logistieke ondersteuning.

Daarnaast zijn er staffunctie-opdrachten in ontwikkeling:
In 2020 zette Alba in op

- 30% VTE, verantwoordelijk voor de ontwikkeling en implementatie van het kwaliteitsbeleid,
- 50% VTE, verantwoordelijk voor het aansturen en organiseren van het aanbod aan intervisie en coaching, ondersteuning van de teamprocessen, ...
- 20% VTE verantwoordelijk voor het ontwikkelen en organiseren van het leerbeleid in Alba.
- 50% VTE verantwoordelijk voor het uitbouwen van het ondernemerschap in Alba.

III. KERNCIJFERS

○ Bezetting

- *HCA*

	2019							2020					
	GD	**LP20**	**LP40**	**HB**	**Hergo**	**GI**	**PP**	**GD**	**LP20**	**LP40**	**HB**	**Hergo**	**PP**
BHV	33	24	8	263	2		1	56	35	4	429	0	29
Leuven	9	48	3	302	13		7	9	33	3	200	2	4
Totaal	42	72	11	565	15	65	8	65	68	7	629	2	33

ITER 20u: 22
ITER 40u: 3

Legende:
GD = gemeenschapsdienst
LP = leerproject
HB = herstelbemiddeling
Hergo = herstelgericht groepsoverleg
GI = dossiers in de Gemeenschapsinstelling
PP = Positief Project

Sinds de start van het nieuwe decreet Jeugddelinquentierecht is HCA verantwoordelijk voor het positief project. We hopen dat verwijzers voorrang zullen geven aan deze herstelgerichte en participatieve werkvorm boven de opgelegde maatregelen. We zijn een dik jaar verder, de coronapandemie is nog volop aan de gang. Het is nog steeds wat voorbarig om de effecten van het aanbod van het positief project te zien. Op basis van de cijfers kunnen we niet meteen zeggen dat dit tot een verminderde instroom van LP en GD heeft geleid. We hopen dat in het evaluatieonderzoek van het nieuwe decreet ook gekeken wordt wanneer welke maatregel wordt voorgesteld of opgelegd.
Wat de cijfers van HB betreft, merken we een lichte stijging op in de cijfers. Dit komt vooral door het groter aantal doorverwijzingen vanuit het Parket van Halle-Vilvoorde, in vergelijking met vorig jaar. Het aantal doorverwijzingen voor Hergo is sterk gedaald. Gezien een Hergo steeds face tot face contacten veronderstelt, lijkt de coronapandemie een mogelijke verklaring voor het lager aantal doorverwijzingen, maar ook het aanbod van positief project kan een reden zijn. Het is alvast iets om op te volgen de komende jaren.

- *Ondersteunende Begeleiding*

TYPE	BEGELEIDINGSDAGEN	TOTAAL # BGD	JONGEREN	TOTAAL # JO
Dagactiviteit		**243**		**47**
* Biez	85,5		14	
* Try Out	157,5		33	
Time-Out		**283**		**22**
* Stap	127		9	
* Werk	140		12	
* Gastgezin	16		1	
Ontheming		**260**		**3**
* Staptocht Regulier	174		2	
* Werkproject SVM	86		1	
KET		**391,5**		**285**
* Gezin JHH	69		30	
* Gezin JHH R&W	12,5		10	
* Gezin KET	21		17	
* Gezin PH	48		54	
* Gezin PH Paarden	4		4	
* Gezin PH R&W	4,5		7	
* Gezin R&W	3,5	162,5	5	127
* Groep Jongerenvakantie	30		6	
* Groep KET	47,5		47	
* Groep paarden	0,5		1	
* Groep R&W	3		3	
* Groep speeldag UPC	49,5		38	
* Groep speeldag voorziening	23	153,5	23	118
* Individueel JHH Paarden	0,5		1	
* Individueel JHH R&W	1,5		1	
* Individueel PH Paarden	27,5		7	
* Individueel PH R&W	0,5		1	
* Individueel KET	3,5		2	
* Individueel R&W	2,5		2	
* Individueel wandelondersteuning	39		25	
* Individueel wandelondersteuning JHH	0,5	75,5	1	40
Enkel intake		**7,5**		
Clientgericht overleg		**34**		
Werk niet gelinkt aan dossiers		**380,5**		
TOTAAL		**1599,5**		**357**

Legende:
JHH= Jeugdhulp Hageland
PH= Positieve Heroriëntering
R&W = Rots en Water
SVM = Slachtoffers Van Mensenhandel
KET = Kort Ervaringsgericht Traject
UPC = Universitair Psychiatrisch Centrum KU Leuven

In 2020 begeleidden we 36 jongeren minder en telden we 370 begeleidingsdagen minder dan in 2019.
De daling in begeleidingsdagen is voornamelijk toe te schrijven aan de effecten van Covid-19 op de onthemingen. In maart moesten we noodgedwongen een staptocht, die net gestart was, terugroepen uit Frankrijk. Geplande buitenlandse projecten konden niet doorgaan, het onthemingsverhaal (in essentie een buitenlands verhaal) stond enkele maanden helemaal on hold. Om het even in perspectief te plaatsen: mochten de geplande onthemingen zijn doorgegaan hadden we 650 extra begeleidingsdagen gepresteerd.
Vrij snel werden de langdurige staptochten 'omgedacht' naar een project binnen de landsgrenzen. In en na de zomer werden er twee staptochten van zes à acht weken binnen België georganiseerd.
In het najaar konden we, ondanks reisbeperkingen, aan een meisje een werkproject aanbieden op een paardenranch in de Franse Pyreneeën.
Maar Corona had niet enkel invloed op de onthemingen. Ook de time-outs, de dagactiviteit en de Korte Ervaringsgerichte Trajecten moesten een tijd 'op slot'. We werden uitgedaagd om onze ondersteunende activiteiten te herdenken binnen het continuüm 'totale lockdown – anderhalve meter afstand'.
In KET leverde dat meteen heel concrete acties op: we maakten filmpjes met opdrachten voor gezinnen en 'challenges' voor leefgroepen. We ontwikkelden een wandelondersteuning voor jongeren uit leefgroepen: om wat rust en ademruimte aan leefgroepen te bieden ging een Alba-begeleider met een jongere in de buurt van de leefgroep enkele uren een buitenactiviteit doen: stappen (met de hond), joggen, vissen.
Ondanks de lastige werkomstandigheden binnen de Coronamaatregelen, slaagden we er binnen KET toch in om bijna evenveel begeleidingsdagen te presteren dan in 2019. Ook de diversiteit van het KET-aanbod kende in 2020 een serieuze groei: de groeps- en gezinstrajecten stegen in aantal, binnen alle werkvormen werd er ook met paarden gewerkt, in de zomer waren er leefgroepkampen en gezinsvakanties.
Daar waar onze dagactiviteit in Biez plaatsvindt op onze actieplek, werd Try-Out steeds meer nomadisch: de vaste uitvalsbasis op Allee du Kaai in centrum Brussel kan alsmaar minder gebruikt worden omwille van een herbestemming van de locatie. De creativiteit van de begeleiders brengt jongeren samen op een aantal inspirerende plekken in en rond Brussel.
Ook time-out lag noodgedwongen een tijdje stil, maar toch halen we exact dezelfde cijfers dan het vorige jaar: de flexibiliteit om heel erg ad hoc op vragen in te gaan is daar de verklaring.
Sinds 1/01/2020 werd het innovatief project "ervarings- en actiegerichte aanpak als verdieping in het PH-traject voor gezinnen" omgebouwd naar 1 module ondersteunende begeleiding, exclusief voorbehouden voor aanbieders van Positieve Heroriëntering in Vlaams-Brabant en Brussel. Daarin konden we 73 jongeren en hun gezinnen een ervaringsgerichte activiteit met reflectie aanbieden, goed voor 96 begeleidingsdagen. Een lichte daling tegenover 2019, geheel te wijten aan de restricties die Corona ons oplegde.

- *Jeugdhulp Hageland*

In 2018 werd er gewerkt aan de samenstelling en opstart van het team gezinscoaches en gezocht naar ieders rol. In 2019 begonnen we ons aanbod om te zetten in acties voor deze gezinnen, en in 2020 gingen we echt in de actie aan de slag, vanuit actiepunten uit de evaluatie van het vorige jaar.

1. **Soorten activiteiten 2020**

De actiepunten die we formuleerden voelden voor Ondersteunende Begeleiding als een nieuwe wind die we konden inzetten om ons aanbod nog meer onderdeel te maken van het samenwerkingsverband. De feedback die we terugkregen van gezinscoaches was dat onze bijdrage op teamniveau maar ook naar gezinnen erg waardevol was en dat we samen wilden blijven zoeken hoe we hier meer op zouden inzetten. Het eerste kwartaal van 2020 kenden we 15,5 begeleidingsdagen, wat driemaal zoveel was als het jaar voordien. We vlogen een nieuw jaar in, zoveel was duidelijk.

En toen. Toen kwam Corona meespelen. Dit virus zette ons allen in de uitdaging. Waar we in Alba kiezen voor uitdaging en grenzen verleggen, zijn we ook hier enthousiast beginnen zoeken hoe we ons aanbod tot bij deze gezinnen en jongeren konden krijgen. We maakten een reeks van 10 video's met gezinsopdrachten, toegankelijk voor alle gezinnen die een smartphone hadden. In de eerste plaats bedoeld voor de gezinnen van Jeugdhulp Hageland, maar later, na veel vraag, verder uitgerold.
Naast de video's stonden we ook te popelen om hetgeen wel fysiek mocht doorgaan, zoveel mogelijk te laten doorgaan. We organiseerden een aanbod van wandelondersteuning, waarbij jongeren in thuissituatie of in een voorziening even een rustmoment konden inlassen door met één van onze begeleiders te gaan wandelen. We hoorden dat dit ademruimte gaf aan gezinnen waarbij er thuis spanning en druk voelbaar was of verzet gaf aan jongeren die anders hele dagen in bed bleven liggen of zaten te gamen.

Het grootste aantal activiteiten haalden we uit contacten met gezinnen. Mensen uit éénzelfde bubbel ondersteunen was vrij snel terug mogelijk. Dat zorgen ervoor dat ons aanbod, aanvullend op een telefonisch of online coaching, kon doorgaan.
Tijdens de zomermaanden van 2020 haalden we nog eens alles uit de kast en wilden we een laagdrempelig vakantie-aanbod uitwerken voor deze gezinnen. We haalden maar liefst 45 begeleidingsdagen met deze gezinsvakanties voor de gezinnen van Jeugdhulp Hageland en leerden de gezinnen van dit samenwerkingsverband nog beter kennen.
Los van de Korte Ervaringsgerichte Trajecten werd er ook een time-out georganiseerd voor één van de jongeren van Jeugdhulp Hageland en startte er een jongere op binnen onze dagactiviteit.

Gezinsactiviteit	24
Gezin Paarden	0
Gezin R&W	12,5
Individuele Wandelondersteuning	0,5
Individueel R&W	1,5
Individueel Paarden	0,5
Gezinsvakantie	45
Geregistreerde begeleidingsdagen KET	**84**
Geregistreerde begeleidingsdagen DA	**1**
Geregistreerde begeleidingsdagen TO	**10**
Totaal geregistreerde begeleidingsdagen DOB	**95**
Voorziene begeleidingsdagen	**120**

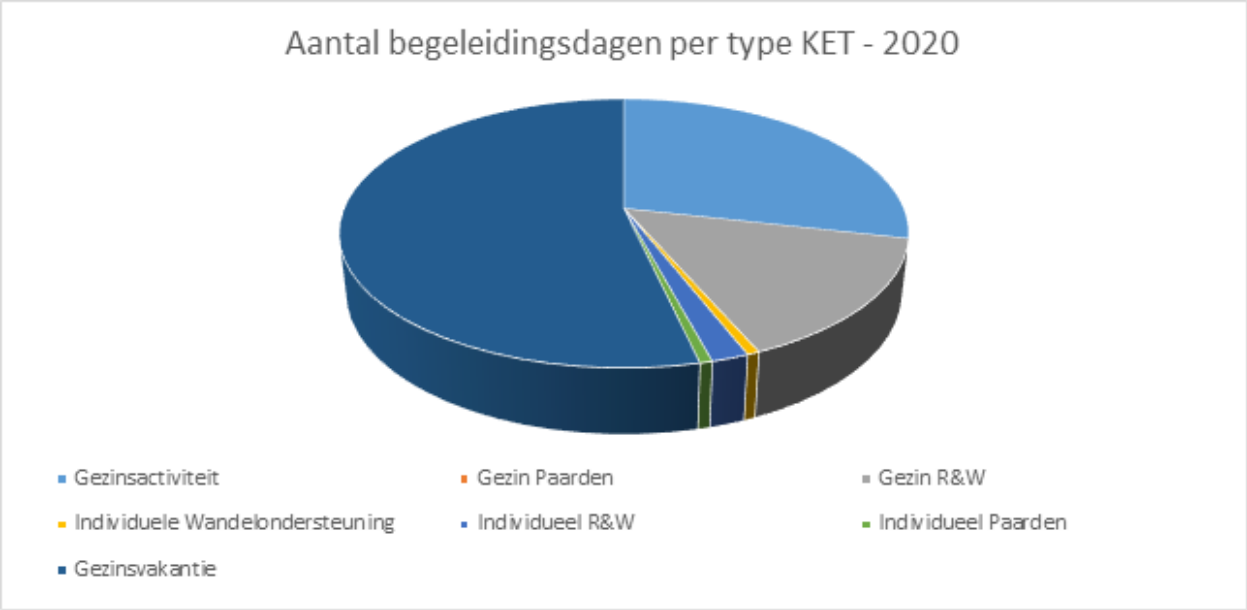

2. **<u>Tijdslijn</u>**

Als we kijken naar het voorbije jaar liggen onze begeleidingsdagen een stuk hoger en hebben we deze in vergelijking met het jaar 2019 kunnen verdubbelen. We kijken er best tevreden op terug, zeker omdat het jaar 2020 voor eenieder een beproeving was. We hebben gemerkt dat we ons aanbod snel en toegankelijk konden vertalen voor de gezinnen van dit samenwerkingsverband.
Een invloedrijke factor op deze gegevens: verstrengde maatregelen in maart-april-mei alsook die tijdens de tweede golf in oktober. Tijdens de vakantieperiodes konden we veel meer gezinnen. Gezinnen konden moeilijker op vakantie en wij verlaagden deze drempel.

Maand	Aantal Begeleidingsdagen	Kwartaaltotaal
Januari	4	
Februari	11,5	
Maart	0	Q1= 15,5
April	2	
Mei	0	
Juni	5	Q2= 7
Juli	20,5	
Augustus	32	
September	4,5	Q3= 57
Oktober	0,5	
November	12,5	
December	2,5	Q4= 15,5
Totaal	**95**	

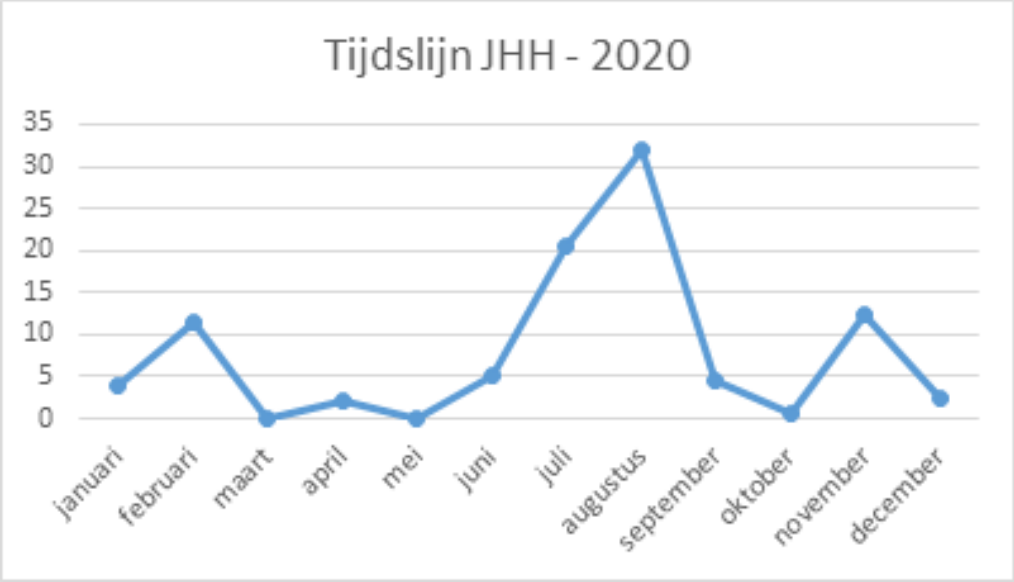

3. **<u>Drempelverlagend werken</u>**

Het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan ons aanbod en getracht drempels te verlagen: we werkten een digitaal aanbod uit, gingen tot bij de gezinnen thuis of kozen een natuurplek in de omgeving van hun woning. We zochten naar momenten met gezinnen door ook af en toe buiten de weekdagen activiteiten te voorzien en keken mee in het verlengde van hun motivatie en verwachtingen.

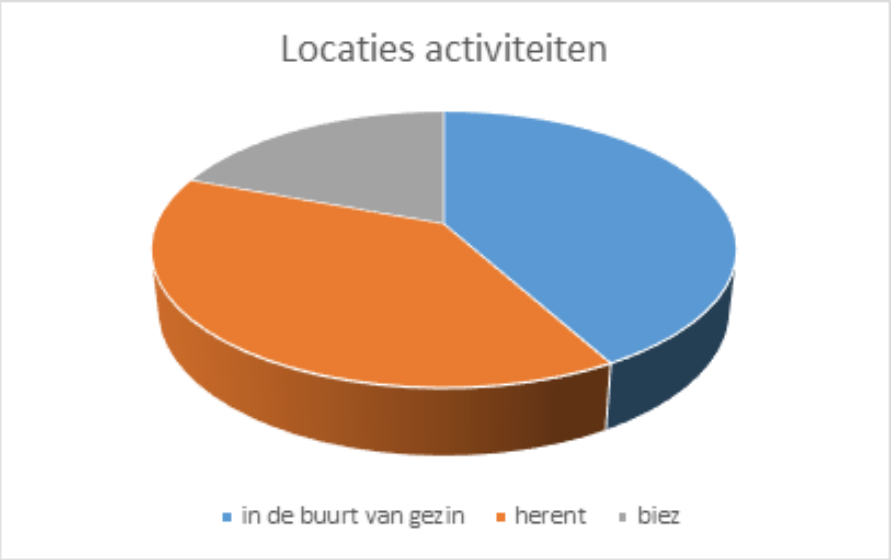

- *Bascule*

VERWIJZER	Brussel	Leuven	Totaal
Delictgerichte context-begeleiding	4	3	7
Kort verblijf	1	1	2
Totaal	5	4	9

Een woordje uitleg bij de tabel:
We kregen ons eerste gezin aangemeld op 8/1/2020.
In 2020 starten er in totaal negen gezinnen op bij Bascule.
Een begeleiding duurt minimaal zes maanden. Bij twee gezinnen is deze termijn verlengd met zes maanden.

Met de vier erkende modules kunnen we vier gezinnen op hetzelfde moment hoog intensieve begeleiding bieden. Dit houdt in dat er drie contacturen per week plaatsvinden.

In 2020 hebben we steeds ongeveer op maximale capaciteit begeleid. Gemiddeld stonden er gedurende het jaar ongeveer twee jongeren op de wachtlijst.

Vanaf 1 juli maakt het agentschap Opgroeien extra middelen vrij voor Kortverblijf. Dit als tijdelijke versterking van de instroomcapaciteit in de gemeenschapsinstellingen en als antwoord op de straffeloosheid die nu vaak ervaren wordt.
Het opzet is om het vrijheidsberovende deel van het traject zo kort mogelijk houden. In partnerschap met de gemeenschapsinstellingen en de private partners wordt er een begeleiding op maat uitgewerkt voor

de jongeren en hun gezin. Ze doen beroep op de HCA-diensten en de diensten delictgerichte contextbegleiding om een ambulant antwoord te bieden na de plaatsing.

Doelgroep: jongens tussen 14 en 18 jaar die een delict plegen waarvoor een volwassene minimum vijf jaar cel krijgt of jongens die hun opgelegde voorwaarden schenden.
Het Kortverblijf duurt van 5 dagen tot 14 dagen om daarna dan op ambulante maatregelen over te schakelen.

Vanuit Bascule hebben we ons geëngageerd om 1 FTE extra aan te werven om de jongeren en hun gezinnen tijdens en na het Kortverblijf te begeleiden.
We hebben twee jongeren opgestart in Kortverblijf. Een ambulante begeleiding Kortverblijf kent een periode van drie maanden. Beiden zijn verlengd met nog eens drie maanden. Daarnaast hebben er twee jongeren, die we reeds in begeleiding hadden, tijdens de begeleiding een Kortverblijf opgelegd gekregen Dit waren twee jongeren van JRB Leuven.

- *HCA: Cijfers slachtoffer-daderbemiddeling*

Aantal aangemelde minderjarige verdachten in 2020

VERWIJZER	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Parket	350	169	0	519
Parket (met vordering)	34	31	0	65
Jeugdrechtbank	45	0	0	45
Totaal	429	200	0	629

In ons streven naar een systematisch aanbod voor alle minderjarige verdachten en hun slachtoffers vinden wij het belangrijk dat partijen zo snel als mogelijk bij het begin van de gerechtelijke procedure een aanbod van bemiddeling kunnen krijgen. Daarom zijn we zeer tevreden met de vaststelling dat onze parketten de grootste doorverwijzer zijn. Ook onze verwijzers zelf, zowel de parketten als de jeugdrechtbanken, vinden herstelbemiddeling een belangrijke sleutel tot herstel en uiten hun wens om bij te dragen aan een systematisch aanbod van herstelbemiddeling.
In Leuven stellen we vast dat de jeugdrechtbank geen doorverwijzingen doet, in BHV gebeurt dit wel. Voor 2021 nemen we ons voor om op zoek te gaan naar verklaringen. Gaat dit om jongeren die aanvankelijk ontkennen en daardoor geen aanbod tot bemiddeling kregen op niveau van het Parket of gaat dit eerder over jongeren die door de mazen van het net vallen? Hebben jongeren die voor een Leuvense jeugdrechter komen écht allemaal reeds een aanbod van bemiddeling gehad?
Eén van de redenen waarom het aantal doorverwijzingen in Halle -Vilvoorde gestegen is, ligt in het feit dat we ook meer bemiddelingsdossiers doorkregen waarin het Parket reeds besliste tot seponering. Ook al komt er geen gerechtelijk gevolg ten aanzien van de minderjarige, een herstelgesprek naar aanleiding van het gebeurde kan toch zinvol zijn.

Geslacht van de aangemelde jongeren in 2020

GESLACHT	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Mannelijk	348	165	0	513
Vrouwelijk	81	35	0	116
Onbekend	0	0	0	0
Totaal	429	200	0	629

In 2020 merken we een lichte stijging op in het aantal meisjes dat een jeugddelict pleegden. In 2020 is 18% van de aangemelde jongeren vrouwelijk, terwijl er 2019 11% van de aangemelde jongeren vrouwelijk was. Als we er de cijfers van 2018 bijnemen, stellen we een status quo vast met de cijfers van 2020.
Wat we wel opmerken is dat de verhoudingen in geslacht gelijkaardig zijn voor BHV en Leuven gelijk.

Hoedanigheid van het slachtoffer (o.b.v. de aangemelde dossiers in 2020)

	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Rechtspersoon	80	33	0	113
Natuurlijk persoon	370	167	0	537
Onbekend	1	0	0	1
Totaal	451	200	0	651

651 slachtoffers werden in BHV en Leuven aangemeld voor een bemiddeling. De overgrote meerderheid hiervan zijn natuurlijke personen.

De volgende cijfergegevens over herstelbemiddeling slaan steeds op jongeren aangemeld in 2020 en ook afgesloten in datzelfde jaar. Een groot aantal dossiers dat aangemeld werd in 2020 waren nog lopende in 2021.

Het aantal (niet) opgestarte bemiddelingsprocessen per jongere (jongeren, aangemeld in 2020 en afgesloten in 2020)

	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Opgestart	93	99	0	192
Niet opgestart	277	108	0	385
Totaal	370	207	0	577

De trend van de afgelopen jaren is dat ongeveer de helft van de aangemelde dossiers een opstart kent en dus een bemiddelingsproces doorloopt. In 2020 merken we op dat heel wat dossiers in BHV niet opstartten. We merken hiervoor drie mogelijke hypotheses op die we graag het komende jaar wensen vast te houden en verder te verkennen. Ten eerste is het mogelijk dat heel wat mensen het digitale bemiddelen niet zien zitten én hiernaast er ook niet voor opteren om face to face met de bemiddelaar af te spreken gezien de coronapandemie. Een tweede hypothese betreft de wachtlijst waarmee we in BHV kampen. De verschillende lockdowns, in combinatie met enkele personeelswissels en het opleiden van nieuwe collega's in tijden van thuiswerk liggen aan de basis van de wachtlijst die in 2020 ontstaan is. Het feit dat mensen langer moeten wachten alvorens een bemiddeling kan opstarten, kan maken dat mensen aangeven dat een bemiddeling niet meer nodig is. Een derde te verkennen hypothese ligt in de vraag of we veel dossiers hebben gehad in 2020 met een lange tijd tussen de datum van het jeugddelict en de aanmeldingsdatum bij het bemiddelingsburo, wat maakt dat mensen aangeven dat alles al geregeld is of een bemiddelingsaanbod te laat komt.

Afloop van de volledig doorlopen bemiddelingsprocessen (d.i. opgestart en niet voortijdig afgehaakt)

VOLLEDIG DOORLOPEN BEMIDDELING	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Beëindigd met akkoord	73	77	0	150
Beëindigd met gedeeltelijk akkoord	0	0	0	0
Beëindigd zonder akkoord	18	26	0	44
TOTAAL	91	103	0	194

In de dossiers die opstarten bereiken we zeer vaak een akkoord. Dat is heel positief om vast te stellen. Om het in percentages uit te drukken: In BHV bereiken we in 80% van de opgestarte dossiers een akkoord en in Leuven in 75% van de opgestarte dossiers. Mogelijks liggen deze percentages nog hoger omdat niet elk afgesloten dossier waar geen schriftelijke overeenkomst werd bereikt, doch de partijen aangaven tevreden te zijn met het resultaat, geregistreerd werd met 'beëindigd met akkoord". Voor de registratie 2021 zal deze eventuele scheeftrekking zich niet voordoen omdat we de registratieafspraken met het team hebben overlopen.

Waarom wordt een bemiddelingsproces voortijdig stopgezet in 2020?

VROEGTIJDIG GESTOPT	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Verdachte haakt af	5	2	0	7
Slachtoffer haakt af	9	6	0	15
Beide partijen haken af	2	2	0	4
Bemiddelaar haakt af	0	0	0	0
TOTAAL	16	10	0	26

Slechts zelden worden opgestarte bemiddelingsprocessen voortijdig stopgezet. In de situaties waar dit toch gebeurde lag dit in de meerderheid van de gevallen bij het slachtoffer dat afhaakte.

Directe versus indirecte bemiddeling (voor interacties afgesloten tijdens 01/01/2020 - 31/12/2020)

DIRECT - INDIRECT	BHV	Leuven	Totaal
Direct	26	28	54
Indirect	77	76	153
Ontmoeting	5	9	14
TOTAAL	108	113	221

Bij een directe bemiddeling heeft de bemiddelaar eerst enkele gesprekken met verdachte (en ouders) en het slachtoffer (en ouders indien minderjarig) apart. Dit noemen we voorbereidende gesprekken. Bij een indirecte bemiddeling zal de bemiddelaar gedurende het hele bemiddelingsproces met slachtoffers en verdachten aparte gesprekken hebben. De bemiddelaar pendelt dan tussen beide partijen met de boodschappen, vragen en verwachtingen ten opzichte van elkaar. We spreken over een ontmoeting

indien beide partijen besluiten tijdens het bemiddelingsproces om elkaar te zien, zonder aanwezigheid van de bemiddelaar. Bijvoorbeeld een jongere die zelf een excusesbrief afgeeft aan een winkelier zonder de aanwezigheid van de bemiddelaar. 24% van de opgestarte en reeds afgesloten bemiddelingen in 2020 leidden tot een gezamenlijk gesprek. We merken geen verschillen op tussen Leuven en BHV.

Aard van de feiten

KWALIFICATIE	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Beschadiging, vandalisme, graffiti	50	27	0	77
Diefstal	102	44	0	146
Zedenfeiten	10	18	0	28
Opzettelijke slagen en verwondingen	154	78	0	232
Afpersing, bedreiging	68	21	0	89
Andere	86	29	0	115

Wat aan deze tabel opvalt, is dat de kwalificaties als “opzettelijke slagen en verwondingen” en “diefstal” zowel in BHV als in Leuven het meest voorkomen. Wat voor 2020 ook opvalt is het lage aantal zedenfeiten, zowel in BHV als in Leuven. Dit is gedaald tov 2019. Het is nog te vroeg om te spreken van een trend. Maar het is wel een aandachtspunt (zowel qua sensibilisering naar de doorverwijzers als naar het juist registreren in Binc) dat we meenemen tijdens dit werkingsjaar.
Onder de categorie ‘andere’ vallen kwalificaties zoals informaticafraude, ongewapende weerspanningheid, heling, racisme, oplichting, …

- *Cijfers vrijwilligerswerking: Vrijwilliger-bemiddelaars*

2020 was een bijzonder jaar voor onze vrijwilligerswerking. Zoals we in 2019 aankondigden, namen we in 2020 de tijd om ons wat te bezinnen over onze werking (herverdeling taken, actualiseren van werving en selectie, uitwisselen good practices,…). De filosofie achter onze vrijwilligerswerking vinden we zo zinvol dat we de kwaliteit ervan niet verloren wilden laten gaan en waar mogelijk onze werking wilden verfijnen en verbeteren. Met de inzet van vrijwillige burgers geloven we immers dat de samenleving een krachtig signaal van vertrouwen en solidariteit geeft naar hen die mee door diezelfde samenleving zijn gekwetst geraakt: slachtoffers, daders, jongeren. Ze weten zich door het engagement van de vrijwilliger gedragen door een bredere, betrokken samenleving.

Dit resulteerde in een uitbreiding van onze equipe vrijwilligers met zes nieuwe vrijwilligers. Hun opleiding startte in 2020 en wordt afgerond in 2021. In 2021 zullen zij dus actief zelfstandig aan de slag gaan als vrijwilliger-bemiddelaar.

Zoals ik reeds aangaf was 2020 een bijzonder jaar. Corona had ook effect op de vrijwilligerswerking. Enkele actieve vrijwilliger-bemiddelaars besloten, om begrijpelijke redenen, op de pauzeknop te drukken zolang het digitaal bemiddelen de norm was/is. Gezien corona ook een vertragend effect had op de opleiding

van onze nieuwe vrijwilligers, zal onze nieuwe lichting pas zelfstandig actief zijn in de loop van 2021 (omdat hun opleiding dan pas afgerond zal zijn).
Dit betekent dat slechts drie vrijwilligers zelfstandig dossiers opnamen en niet het ganse jaar actief zijn geweest.

Aard van de feiten

Beschadiging, vandalisme, graffiti	1
Diefstal	3
Zedenfeiten	0
Opzettelijke slagen en verwondingen	4
Afpersing, bedreiging	0
Andere	0
Totaal	8

In 2020 werden acht bemiddelingsprocessen begeleid door vrijwilliger-bemiddelaars. In deze processen gingen zij alleen op pad. De dossiers waarin vrijwilligers meeliepen met een beroepskracht worden hier niet meegeteld.

Resultaat van de bemiddeling

Opgestart	4
Niet opgestart	4
Totaal	8

De cijfers die deze tabel weergeeft, zijn gelijklopend aan de bevindingen in bovenstaande tabellen, namelijk de helft start op.

Als je er de twee volgende tabellen bijneemt, dan zie je dat in elk opgestart dossier de partijen kwamen tot een akkoord, waarbij er evenveel directe als indirecte bemiddelingen waren:

Afloop van de volledig doorlopen bemiddelingsprocessen (d.i. opgestart en niet voortijdig afgehaakt)

Beëindigd met akkoord	4
Beëindigd met gedeeltelijk akkoord	0
Beëindigd zonder akkoord	0
Totaal	4

Directe versus indirecte bemiddeling

Directe bemiddeling	2
Indirecte bemiddeling	2
Totaal	4

- *HCA Cijfers: Herstelgericht Groepsoverleg*

Wat aangemelde jongeren voor Hergo betreft, stellen we een forse daling vast in de cijfers. Dit is een trend die zich al enkele jaren voordoet. Hoewel we in ons overleg met de verwijzers (jeugdrechters) horen dat zij dit aanbod zinvol vinden, merken we dit niet in onze cijfers. We maken van 2021 gebruik om zowel bij de sociale diensten van de jeugdrechtbanken, als bij de jeugdrechters zelf het aanbod van Hergo meer onder de aandacht te brengen. Naast de dalende trend, vermoeden wij ook dat corona en de nieuwe maatregel Positief Project een verklarende factor kunnen zijn. Echter, dit is nog te vroeg om hier conclusies uit te trekken.

Aantal aangemelde minderjarige verdachten in 2020

	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Jongens	0	2	0	2
Meisjes	0	0	0	0

De aangemelde jongeren waren steeds jongens.

Aard van de feiten

	BHV	Leuven	Andere	Totaal
Diefstal	0	0	0	0
Opzettelijke slagen en verwondingen	0	2	0	2
Poging tot moord	0	0	0	0
Afpersing/bedreiging	0	0	0	0
Beschadiging/vandalisme/graffiti	0	0	0	0
Totaal	0	2	0	2

De jeugdrechter deed een aanbod van Hergo voor twee jongeren en hun slachtoffers.

Verloop van het aanbod

	BHV	Leuven	Totaal
Opgestart, leidde tot een bijeenkomst	0	0	0
Opgestart, leidde niet tot een bijeenkomst	0	0	0
Niet opgestart	0	2	2
Totaal	0	2	2

In 2020 vonden er geen Hergo-bijeenkomsten plaats.

Zoals reeds vermeld, maken wij er in 2021 werk van om dit aanbod van Hergo wat meer onder de aandacht te brengen van onze verwijzers.

- *HCA: Vereffeningsfonds*

Het aantal jongeren dat gebruik maakt van het vereffeningsfonds kent sinds een aantal jaren een dalende trend in Vlaams-Brabant en Brussel, hoewel we vanuit het Bemiddelingsburo niet twijfelen aan de zinvolheid van dit instrument met het oog op herstel naar het slachtoffers. Om deze reden nam het Bemiddelingsburo initiatief tot een kleine bevraging onder de bemiddelaars: "Wordt het Vereffeningsfonds systematisch aangebracht? Waarom wel of waarom geen Vereffeningsfonds?" Gezien Corona verlengden we de periode van deze bevraging. Ook hier willen we inzicht verkrijgen in redenen waarom al dan niet gebruik gemaakt wordt van het fonds.

Aantal aanvragen voor het Vereffeningsfonds in 2020

	BHV	Leuven	Totaal
Aantal aanvragen	1	3	4

In 2020 kenden we slechts vier aanvragen.

Leeftijd van de aanvrager

LEEFTIJD	Totaal
12 jaar	0
13 jaar	0
14 jaar	2
15 jaar	1
16 jaar	0
17 jaar	1
18 jaar	0
Totaal	4

De leeftijd van de jongeren ligt binnen de verwachtingen, namelijk hoofdzakelijk bij –16-jarigen. Zij hebben namelijk nog niet de leeftijd bereikt waarop een reguliere vakantiejob mogelijk is.

Overzicht van de feiten

KWALIFICATIE	Totaal
Vandalisme	2
Geweld	0
Diefstal	2
Totaal	4

De jeugddelicten waarover het gaat betreffen steeds delicten waarbij er sprake is van financiële schade.

Al dan niet uitvoering van het vereffeningswerk

	Totaal
Volledig uitgevoerd	2
Gedeeltelijk uitgevoerd	0
Niet gestart	2
Lopende in 2020	0
TOTAAL	4

In de helft van de gevallen is het werk niet doorgegaan. Dit komt doordat corona het op dat moment niet toeliet en er daarom naar andere manieren ter betaling werd gezocht.

- *HCA: Cijfers leerprojecten*

We maken een onderscheid in leerprojecten die aangemeld werden in 2020 en leerprojecten die afgesloten werden in 2020.

- *Aangemelde dossiers: aantal*

	2018		2019		2020	
	LP20	**BASTA**	**LP20**	**BASTA**	**LP20**	**BASTA**
Brussel	46	7	24	8	35	4
Leuven	36	3	48	3	33	3
Totaal	82	10	72	11	68	7

Het is zinvol om de evoluties over verschillende jaren heen te duiden i.p.v. enkel dit en vorig jaar.

Wat de leerprojecten 20u betreft, merken we op dat na een sterk verlaagde instroom te Brussel we daar opnieuw dichter bij het gemiddeld aantal leerprojecten komen. Al kampten we in 2020 nog steeds met een verlaagde instroom. In Leuven daarentegen 'normaliseerde' de instroom na een sterke toename in 2019.
De BASTA-projecten (zes maanden durende begeleiding) daarentegen kenden een daling in 2020. Dit is logisch gezien er heel wat veranderde n.a.v. de coronapandemie. De grootste impact hiervan lag bovenal op onze manier van werken: we dienden zoveel mogelijk digitaal te werken. Hierdoor kwam de eerste maanden van de pandemie een BASTA-begeleiding minder in het vizier.
Daarnaast blijft het onduidelijk wat de instroom gaat zijn van jeugddelicten van 2019 en 2020. Er is een opschorting van dossiers geweest gedurende een hele periode. Daarnaast zullen er vermoedelijk gedurende de lockdown-periodes minder delicten gepleegd zijn. Het blijft afwachten wat de invloed hiervan zal geweest zijn op het vervolgingsbeleid en bijgevolg de instroom van HCA-dossiers.
Wat we wel met zekerheid kunnen zeggen is dat de focus lag op het snel opvolgen en reageren op het overtreden van de coronamaatregelen.

	Afhandeling	Vonnis	Beschikking	Totaal
Brussel		23	16	39
Leuven	1	26	9	36

In 2020 is slechts één keer gebruik gemaakt van een leerproject op parketniveau. Het is dus afwachten of het parket hier in de toekomst veel gebruik van gaat maken.
Het grootste aantal leerprojecten wordt opgelegd bij vonnis. Dat betekent dat een leerproject het definitieve antwoord is op een jeugddelict. Een BASTA-project wordt steeds bij beschikking opgelegd. In oorsprong blijft dit nog steeds een alternatief voor een plaatsing of het inkorten van de plaatsingstermijn in de voorlopige rechtspleging.

	Brussel	Leuven
BASTA	4	3
LP drugs	4	5
LP op maat	16	21
LP R&W	11	5
LP SGG		1
LP SIB	4	1
Eindtotaal	39	36

Er wordt nog steeds beroep gedaan op de verschillende soorten leerproject. Het leerproject op maat blijft het hoogst in aantal: logisch, omdat daar het meeste ruimte is om thema's op maat te bepalen.

	M	V
Brussel	37	2
Leuven	35	1

De overgrote vertegenwoordiging van jongens in de leerprojecten verbaast niet. In tegenstelling tot vorige jaren zien we de verwachte hogere vertegenwoordiging van jongeren die in adolescentenfase een jeugddelict plegen (zoals meermaals vastgesteld op basis van jeugdcriminologisch onderzoek) niet terugkomen in de leerprojecten. Betekent dit dat ze niet gevat worden of niet vervolgd of een andere maatregel krijgen opgelegd?

LEEFTIJD	LP 40u	LP 20	Eindtotaal
12-14	1	13	14
15	1	15	16
16	2	13	15
17	1	15	15
-	2	12	14
Eindtotaal	7	68	75

Op het moment dat ze bij ons komen voor het leerproject ziet de verdeling er zo uit:

	LP 40u	LP 20	Eindtotaal
Ongekend	1	7	8
13-14		3	3
15		11	11
16	3	20	23
17	3	20	23
18+		7	7
Eindtotaal	7	68	75

Hier zien we wel een verhoogde vertegenwoordiging van de adolescente leeftijdscategorie.

Feiten

	LP 40u	LP 20	Eindtotaal
COVID		1	1
COVID samenscholing		3	3
Drugs- en geweldsdelicten	1	1	2
Drugs- en vermogensdelicten		3	3
Drugsdelicten	1	15	16
Gewelds- en vermogensdelicten	1	10	11
Geweldsdelicten	1	18	19
Statusdelicten		1	1
Vermogensdelicten	2	12	14
Zedendelicten	1	4	5
Eindtotaal	7	68	75

We zien hetzelfde type feiten terugkomen als voorbije jaren. Het leerproject wordt niet vaak opgelegd als reactie op overtreding van coronamaatregelen. Daarvoor wordt veel vaker het positief project of de gemeenschapsdienst gehanteerd.

- *Afgesloten dossiers*

We sloten in 2020 57 dossiers af:

	Brussel	Leuven	Eindtotaal
Start 2020	10	18	28
Start < 2020	12	17	29

- *HCA: Cijfers gemeenschapsdiensten*

Hier maken we ook het onderscheid tussen aangemelde en afgesloten dossiers in 2020.

- *Aangemelde dossiers*

Het aantal GD in Brussel nam aanzienlijk toe. Dit komt doordat de Brusselse Jeugdrechters op het overtreden van de coronamaatregelen vooral met een gemeenschapsdienst reageerden.
Het is opvallend dat er toch zoveel gemeenschapsdiensten zijn kunnen doorgaan omdat heel wat van onze werkplaatsen genoodzaakt waren hun werkwijze grondig aan te passen omwille van de coronapandemie. Sommigen sloten zelfs even de deuren.

	2019 GD	**2020 GD**
Brussel	33	56
Leuven	9	9
Totaal	42	65

	B	**V**	**Eindtotaal**
Brussel	6	50	56
Leuven	3	6	9
Totaal	9	56	65

Uit deze tabel blijkt duidelijk dat de gemeenschapsdienst in grote hoofdzaak als definitieve maatregel (vonnis) wordt uitgesproken. Zeven van de negen gemeenschapsdiensten in de voorlopige rechtspleging gebeurden in het kader van een BASTA. Dat betekent dat er slechts twee 'zuivere' gemeenschapsdiensten als beschikking werden opgelegd.

Leeftijd

	GD
12-14	4
15	15
16	13
17	25
-	8
Eindtotaal	65

Wanneer we kijken naar de leeftijd op het moment van de feiten van jongeren die een gemeenschapsdienst krijgen opgelegd, stellen we vast dat de leeftijd doorgaans hoger ligt. Hier vinden we wel de veronderstelde leeftijdscurve terug uit het jeugdcriminologisch onderzoek. We vermoeden dat deze maatregel opgelegd wordt, enerzijds als symbolisch herstel voor de samenleving, anderzijds als duidelijke en afgebakende sanctie ten gevolge van een jeugddelict.

Wat het type feiten betreft, zien we niet meteen een hogere vertegenwoordiging van een bepaald type feiten. Enkel het hoge aantal gemeenschapsdiensten n.a.v. overtreding coronamaatregelen valt op.

Tabel feiten

	Aantal
COVID	8
COVID en Drugsdelicten	1
COVID samenscholing	15
Drugs- en geweldsdelicten	3
Drugs- en vermogensdelicten	4
Drugsdelicten	7
Gewelds- en vermogensdelicten	7
Geweldsdelicten	4
Geweldsdelicten en vermogensdelicten	1
Statusdelicten	1
Vermogens- en geweldsdelicten	1
Vermogensdelicten	10
Vermogensdelicten, diefstal, drugs	1
Zedendelicten	2
Eindtotaal	65

Tabel uren

	Brussel	Leuven	Eindtotaal
20	27	1	28
30	13	5	18
100	1		1
31 - 60	11	2	13
61-90	4		4
Eindtotaal	56	9	65

Een gemeenschapsdienst naar aanleiding van overtreding van coronamaatregelen bedroeg steeds 20u. Een gemeenschapsdienst is een geschikte maatregel als symbolisch herstel voor de samenleving. Toch bleek dit in 2020 niet zo evident om te realiseren. Het bleek vaak moeilijk om een werkplaats te vinden. Werkplaatsen moesten zichzelf aanpassen aan de nieuwe coronarealiteit. Er was niet altijd ruimte om daar nog een extra begeleiding van jongeren bij te nemen. Ook de vijver waarin we moesten vissen werd kleiner: er werd beroep gedaan op dezelfde werkplaatsen in het kader van gemeenschapsdiensten, positief project én vereffeningswerk. Hierdoor kwam ook het op maat werken op de helling: het werd soms belangrijker om iets te vinden dan een geschikte match tussen feit of herstelnood en werkplaats.

Toch konden we, ondanks de moeilijkere omstandigheden, blijvend beroep doen op de vrijwillige inzet van heel wat werkplaatsen. In totaal stelden de werkplaatsen jongeren te werk voor een totaal van 2220 uren: wat een engagement!

Ondanks de hogere voorziene maxima in het nieuwe decreet, stellen we geen verhoging van het aantal opgelegde uren vast. We blijven deze verhoging van het aantal uren voorzien in het decreet zwaar betreuren. We hopen dat dit in volgende wetgeving wordt bijgestuurd zoals de HCA-diensten ook adviseerden aan de wetgever.

- *Afgesloten dossiers*

In totaal sloten we 38 dossiers af, volgens volgende verdeling.

	Brussel	Leuven	Eindtotaal
Start 2020	19	6	25
Start < 2020	12	1	13

Heel wat dossiers namen meer tijd in beslag voor de uitvoering omwille van de coronarealiteit.

- *HCA – Positief Project*

- *Aangemelde dossiers*

	Halle-Vilvoorde	Leuven	Eindtotaal
Afhandeling	24	0	24
Beschikking	5	4	9
Eindtotaal	29	4	33

Het voorbije jaar merkten we een redelijk geleidelijke instroom van dossiers. Het grootste aandeel daarvan werd aangemeld door het parket Halle-Vilvoorde.
Oorspronkelijk hadden we een hogere instroom verwacht vanuit de jeugdrechtbank. Onze ambitie is dat het positief project – samen met een herstelbemiddeling – de eerste reactie is op een jeugddelict. Wanneer we nadenken waarom de instroom nog relatief laag blijft, komen we uit bij volgende hypothesen:

- Corona heeft een enorme invloed gehad: enerzijds zorgde het voor een grote instroom vanuit het parket Halle-Vilvoorde (zie onder), anderzijds heeft het mogelijks gezorgd voor een daling in geregistreerde criminaliteit en dus een lagere instroom in het HCA-aanbod.
- De geplande evaluatie- en afstemmingsmomenten zijn omwille van de Coronamaatregelen steeds verschoven in de hoop elkaar fysiek te kunnen treffen. Helaas bleek dit niet meer haalbaar in 2020.
- Het positief project is nog steeds een werkvorm in volle opstart. Dat betekent dat het volle potentieel ervan nog lang niet bereikt is. In elk geval zijn we verheugd dat verwijzers gebruik maken van dit nieuw aanbod. Het positief project blijft een belangrijke opstap naar een meer herstelgerichte en participatieve justitiële reactie op jeugddelinquentie.

Vanuit het Leuvens parket ontvingen we nog geen aanmeldingen, naast Corona vond er ook een personeelswissel plaats waardoor we opnieuw verder dienden af te stemmen. Dit gebeurde begin 2021.

	Halle-Vilvoorde	Leuven	Eindtotaal
COVID	22		22
COVID	20		20
COVID en geweldsdelicten	1		1
COVID en persoonsdelicten	1		1
Drugs- en geweldsdelicten	1		1
Drugsdelicten	2	2	4
Gewelds- en vermogensdelicten	1		1
Geweldsdelicten	2		2
Vermogensdelicten	1	2	3
Eindtotaal	29	4	33

Het grote aandeel van overtredingen van de COVID-maatregelen valt op. Het parket Halle-Vilvoorde hanteerde een strikt beleid in functie van de COVID-pandemie. Toch startten we ook een aantal positieve projecten op naar aanleiding van ander type delicten zoals druggebruik en dealen, diefstallen (met geweld), slagen en verwondingen en vandalisme.

Het blijft uiteraard een vraagteken hoe groot de instroom na de eerste golf van COVID-dossiers zal blijken te zijn. We blijven maximaal inzetten op het positief project als eerste reactie op een jeugddelict.

We kunnen op dit moment nog geen zinnige uitspraak doen over het type delict/jongere dat een positief project krijgt voorgesteld. We hopen dat dit mee gemonitord wordt in het evaluatieonderzoek van het decreet jeugddelinquentierecht.

Duur opmaak plan

	Aantal dagen
0-30	8
31-60	14
61-90	4
90+	1
Eindtotaal	27

We maakten met de verwijzer de afspraak af dat we ernaar streven na maximaal twee maanden een positief plan te kunnen voorleggen. In de overgrote meerderheid lukt dit. Waar we de termijn overschreden, lag dit aan de vakantie of het soms moeizaam contact kunnen nemen met de jongere. In één van de gevallen had de jongere eerst zelf een poging gedaan om een positief plan te formuleren, om nadien toch op ons beroep te doen bij de opmaak van het plan. Soms duurt het wat langer eer de advocaat reageert op het voorgestelde positief plan.

Inhoud van de plannen

In de plannen die in 2020 opgemaakt werden, zagen we volgende categorieën van concrete acties en intenties mbt herstel naar zichzelf, het slachtoffer en de samenleving:

- Vrijwilligerswerk
- Begeleiding volgen (drugs, psychologisch)
- Engagementen in het gezin (helpen in het huishouden, samen eten, …)
- Engagementen mbt school
- Sensibilisering naar vrienden, buurt (filmpje, powerpoint, wandeling…)
- Vrijetijd: sporten, vakantiejob
- Leerproject
- Engagementen mbt slachtoffer: deelname bemiddeling, verontschuldigingsbrief…

Coronapandemie

De hele coronapandemie deed een nieuwe vorm van delicten ontstaan. Het bracht ook in de positieve projecten een aantal belangrijke maatschappelijke thema's aan het licht zoals het gebruik van de openbare ruimte door jongeren, de relatie tussen jongeren en politie, het wisselend politioneel optreden en een gezonde sociale ontwikkeling van adolescenten. Dit maakte het aan de slag gaan aan de hand van overtreding van COVID-maatregelen in een positief project vaak tot een uitdaging.

- *Afgesloten dossiers*

	Aantal afgesloten
2019	3
2020	9
Eindtotaal	12

In 2020 werden twaalf positieve projecten volledig en op positieve wijze afgerond. Daarvan startten er drie in 2019.

- *Ondersteunende Begeleiding*

Aanmeldende sector

	2018	2019	2020
BJB	74%	56%	65%
Psychiatrie	18%	23%	20%
VAPH	1%	4%	4%
Onderwijs	5%	7%	8%
AWW/GGZ/K&G	2%	10%	3%

Leeftijd bij opstart

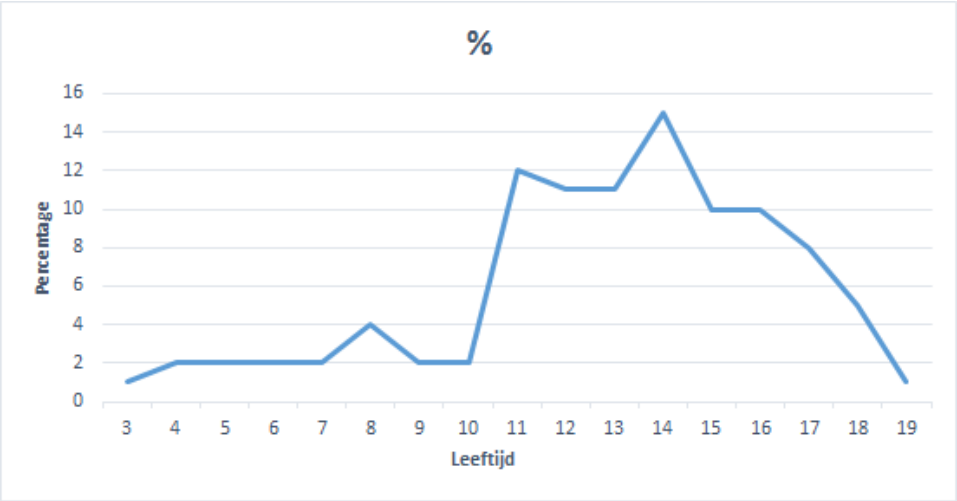

Het zwaartepunt qua leeftijd ligt bij de 11 tot 17 jarigen: 77% komt uit deze leeftijdscategorie.
Maar ook de min twaalfjarigen worden voldoende bereikt: 29% van onze activiteiten gaat naar hen.

Verdeling naar geslacht

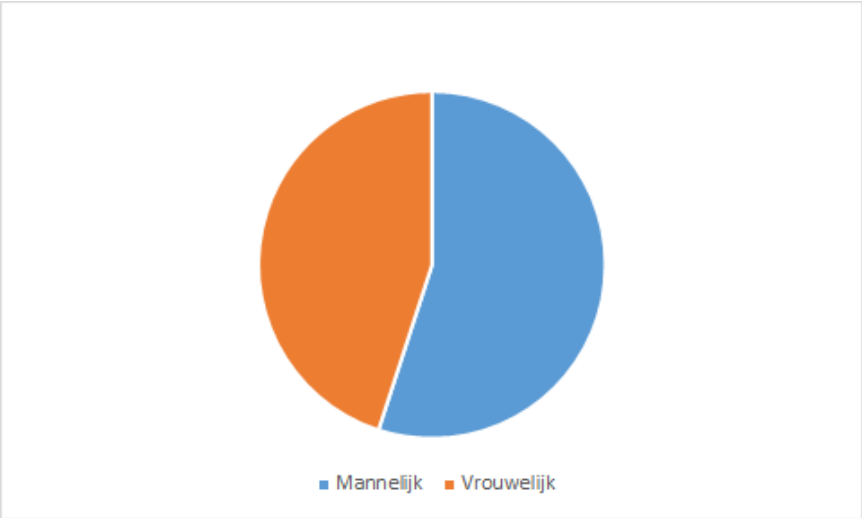

De verdeling naar geslacht loopt helemaal in lijn met die in de voorzieningen en die in de brede Jeugdhulp. Onze actiegerichte aanpak 'discrimineert' dus niet qua gender, en heeft ook niet tot gevolg dat meisjes relatief gezien minder – of jongens relatief gezien meer - voor onze ondersteuning kiezen.

- *Bascule*

Alle aangemelde jongeren bij Bascule waren jongens waarvan één jongere 15 jaar was, zes jongeren 16 jaar en twee jongeren 17 jaar waren.
In 2020 hebben we met Bascule in totaal 277 uren doorgebracht met de jongeren en de gezinnen.

○ Organisatiecijfers

- *Personeelsbezetting*

In 2020 was er een toename van het aantal medewerkers. We investeerden in extra personeel voor het subteam ontheming om zo ons aanbod te vergroten voor de zogenaamde rugzakfinanciering.
Omdat we bij ondersteunende begeleiding voor de time-outs en voor de onthemingen met freelancers werken, fluctueert het aantal medewerkers ook nogal van maand tot maand. Bovendien vonden de onthemingen van 2020 voornamelijk plaats in de 2de jaarhelft van dit bijzondere 2020.
Bascule kende ook een uitbreiding omdat we ook in het kader van het "kortverblijf in de gemeenschapsinstellingen" delictgerichte contextbegeleiding konden aanbieden.
We stellen vast dat er dubbel zo veel vrouwen als mannen werken in Alba.

2020	**Aantal mensen**	**Aantal vrouwen**	**Aantal mannen**	**Aantal VTE**
Jan	46	31	15	32,8
Feb	49	33	16	33,95
Maa	50	34	16	34,8
Apr	52	35	17	36,6
Mei	52	35	17	34,2
Jun	52	36	16	34,8
Jul	52	36	16	35
Aug	52	37	15	33,7
Sep	52	37	15	34,2
Okt	57	39	18	36,7
Nov	57	40	17	38,6
Dec	51	34	17	36,8

In de onderstaande tabellen kan je de evoluties per team zien en de verhouding tussen mannen en vrouwen.

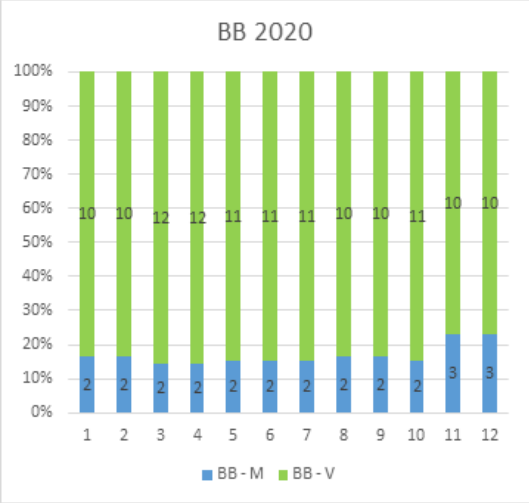

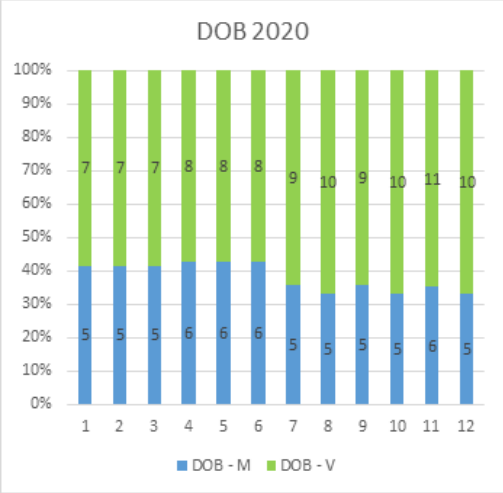

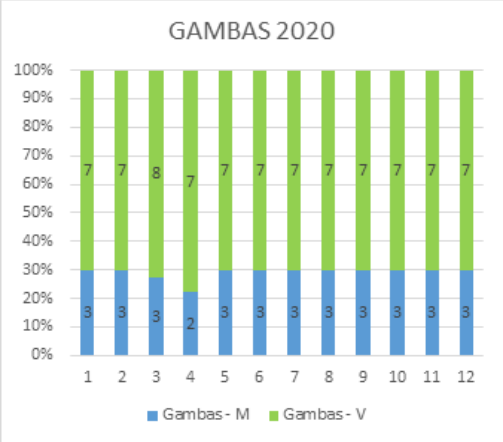

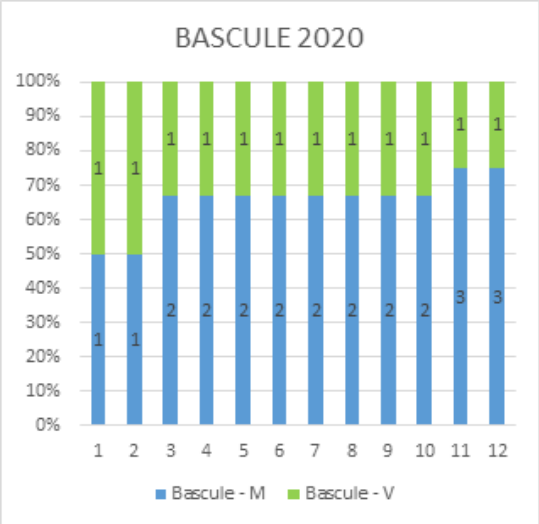

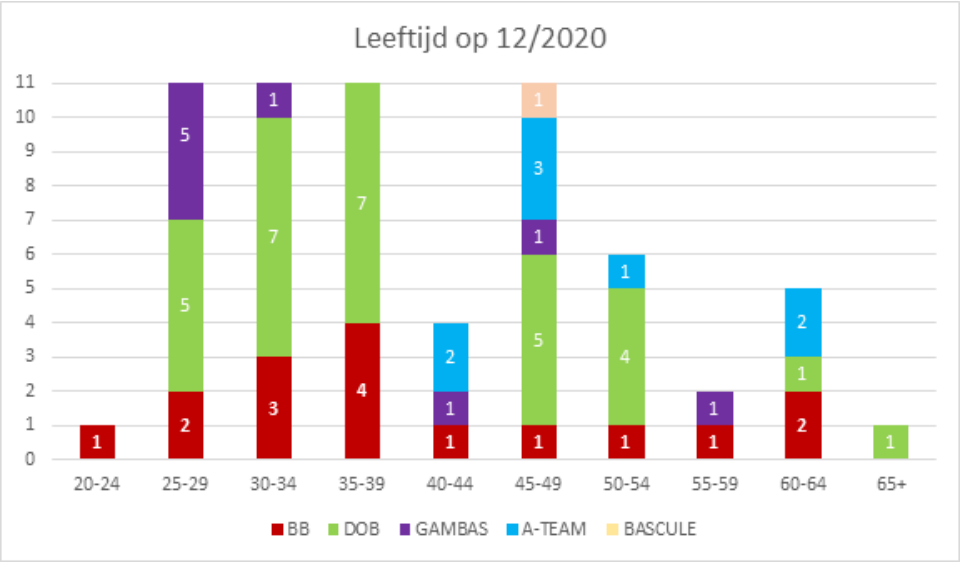

- *Vormingsdagen*

Omschrijving vorming	**Uren**
Conceptuele ontwikkelingen in herstelrecht	16,5
Webinar: aan de slag met gedrag	3,5
Bemiddelen bij zedenfeiten	42
F2F / Tandem	38,5
Studiedag intrafamiliaal geweld + impact COVID-19 pandemie	6
Online training verbindende communicatie	4
Basisvorming Motiverende Gespreksvoering	105
Netwerkforum Yuneco	4
Emocoaching in de jeugdhulp	21
Introductie verbindende communicatie	4
Webinar: Over-afhankelijke (jong)volwassen kinderen: een cross-sectorale problematiek	2
Webinar: Heb jij dat ook? De kunst van het inbrengen van eigen ervaringen als werkinstrument	2
Webinar: De rechten van minderjarige cliënten in de jeugdhulp	2
Webinar: Het beroepsgeheim tav minderjarige cliënten	2
Draaiboek gedeelde trajecten 2020	5
Workshop van onthecht naar verbonden	16
Methodiektraining	14
Totaal aantal uren	**287,5**

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg	Alba 2018	Alba 2019	Alba 2020
Organisatie en visie	2	2	2
Betrokkenheid	2	2	1
Methodieken en instrumenten	2	2	1
Verbetertraject	2	1	1

Een aantal van onze plannen op kwaliteitsvlak konden ondanks de Corona-crisis toch tot uitvoering gebracht worden. Zo bleef de werkgroep Effect, die zich buigt over het kwaliteitsthema “zicht op effect”, zijn werkzaamheden uitvoeren. Ze gaven de Alba-visie op effect verder vorm en gingen over tot de concrete uitvoering ervan (voor meer informatie, zie terugblik 2020).

2020 was ook een jaar waarin heel wat eerder ontwikkelde procedures geëvalueerd werden. Er werd steeds feedback vanuit alle deelwerkingen gevraagd die dan op de door de beslissingsmatrix aangegeven plek werden verwerkt en aangepast. De aangepaste resultaten vonden steeds hun weg naar het kwaliteitshandboek.

De Coronacrisis zelf daagde ons ook uit om op een systematische en kwalitatieve manier te werk te gaan. Zo ontwikkelden we (in samenwerking met het sociaal overleg) draaiboeken waarin de medewerkers steeds de vertaling van de laatste richtlijnen naar de praktijk konden terugvinden. Ook deze vonden hun weg naar het kwaliteitshandboek.

Het voornemen dat we in het vorige kwaliteitsverslag maakten rond het kwaliteitshandboek verschoof gezien de omstandigheden naar de achtergrond. Het blijft echter onze intentie om er een gebruiksvriendelijk instrument van te maken. De kwaliteitscoördinator houdt het vast en zorgt ervoor dat het op de agenda komt wanneer er de ruimte voor is binnen de organisatie. We onderzoeken in 2021 ook manieren waarop we het kwaliteitsbeleid meer iets van de hele organisatie/alle medewerkers kunnen maken.

Kernprocessen

Kernprocessen	Alba 2018	Alba 2019	BB	DOB	Gambas	Bascule	Alba 2020
Onthaal van de gebruiker	3	2	3	3	3	2	2
Doelstellingen en handelingsplan	3	3	3	3	3	2	2
Afsluiting en nazorg	3	2	2	2	3	2	2
Pedagogisch profiel	3	2	3	2	3	3	2
Dossier-beheer	3	2	3	2	3	3	2

- **Gambas** en team **Positief Project** digitaliseerden verschillende methodieken en pasten aan waar nodig zodat we de begeleiding maximaal digitaal konden inzetten. We hanteerden een watervalsysteem: we verkenden met de jongere (en context) of de begeleiding digitaal kon doorgaan. Slechts wanneer dit echt niet haalbaar was, bekeken we of we dit buiten konden laten verlopen. Enkel wanneer het niet anders kon, spraken we met de jongere, op een veilige manier, in de kantoren af.
- **Ondersteunende Begeleiding**:

  Bij de zelfevaluatie van de vier verschillende werkvormen valt opnieuw op dat er wel wat verschil in groeiscores zit. Overkoepelend aan die werkvormen staat de **aanmeldingsprocedure**, die we in 2020 intern heel erg gezocht, besproken en gefinetuned hebben. Ook externe input heeft er mee voor gezorgd dat onze 'toegangspoort' heel systematisch geworden is, met een heel sterke externe communicatie.

  De **Korte Ervaringsgerichte Activiteiten** zijn heel divers geworden, en geven gebruikers ook de kans om te schakelen tussen activiteiten. Een gezin dat in een ervaringsgerichte activiteit ontdekt dat er nood is aan een Rots & Watertraining kan daar vlot naartoe.

  Binnen **Time-Out** werd de aanmeldingsprocedure met de externe partners geëvalueerd waardoor de interne werking van de aanmeldingen werd aangepast.

  In **Ontheming** wordt er geëxperimenteerd met kortere projecten van zes à acht weken. De oefening gaat over het uitzuiveren van een 'klassieke' ontheming: op welke andere manieren kunnen we de werkzame factoren een plek geven in die trajecten? Een voorbeeld daarvan is het zoeken naar hoe we met de overeenkomst kunnen werken in een beperktere versie.

  In dit kader werd er ook een draaiboek geschreven voor de kortere projecten. Het begeleidershandboek zit eveneens in de herschrijf-fase.

  Sinds 2020 heeft ontheming een module om onthemende trajecten te organiseren i.h.k.v. innovatieve woonvormen voor slachtoffers van mensenhandel. Er werden acties ondernomen om ons in te werken in deze specifieke problematiek: overleg met de bevoorrechte partners, met Payoke en Pag-Asa, de basiscursus 'Helse Liefde' werd gepland om te starten in januari 2021.

Gebruikersresultaten

Gebruikersresultaten	Alba 2018	Alba 2019	BB	DOB	Gambas	Bascule	Alba 2020
Klachtenbehandeling	2	2	3	2	3	2	2
Gebruikers-tevredenheid	0	0	0	2	3	0	0
Effect van de hulpverlening	0	0	0	1	2	0	0

Ook in 2020 kreeg het kwaliteitsthema 'zicht op effect' uitgebreide aandacht. De concrete acties die we ondernamen zijn later in dit verslag terug te vinden.

Daarnaast was het in 2020 tijd om onze klachtenprocedure onder de loep te nemen. Daarvoor verzamelden we via verschillende kanalen feedback op onze klachtenprocedure. We probeerden daarbij belangrijke stakeholders te betrekken door Oudersparticipatie Jeugdhulp Vlaanderen en Cachet te contacteren. Helaas was de agenda van Cachet overvol, waardoor we tot op heden geen feedback konden ontvangen. Nicolina Jorissen bezorgde ons de feedback van enkele ouders. Ook alle teams bogen zich over de huidige procedure.
De stafmedewerker verzamelde alle input en verwerkte deze tot een nieuw voorstel. De verdere werkwerking ervan zal in 2021 gebeuren.

Medewerkersresultaten

Medewerkersresultaten	Alba 2018	Alba 2019	Alba 2020
Personeels-tevredenheid	4	4	3
Indicatoren en kengetallen	3	3	2

We verstuurden de derde bevraging rond het arbeidsklimaat in Alba in december 2020. Deze eenmalige beweging in de tijd was nodig om de bevraging op de gewenste plek in onze beleidscyclus (zie bijlage 1) te krijgen. Het zorgt ervoor dat we in dit kwaliteitsverslag nog geen resultaten kunnen voorleggen. Ze zullen samen met de weerhouden actiepunten terug te vinden zijn in het kwaliteitsverslag van 2021.

Vorig jaar wilden we werk maken van volgende actiepunten:

- ICT: we gingen op zoek naar (en vonden) een performanter systeem en een betere helpdesk.
- Het opfrissen van de kantoren in Brussel: de Coronapandemie stak hier een stokje voor. We startten met een groepje dat instaat voor de opfrissing. Het groepje kwam één keer samen. Er werden ideeën gesprokkeld. Helaas konden we die ideeën nog niet tot uitvoering brengen.
- De boomstructuur op onze Cloud: de Coronapandemie zorgde ervoor dat andere dingen prioriteit werden. Gezien er in 2021 overgeschakeld zal worden naar een nieuw elektronisch cliëntdossier, zal de reorganisatie van de mappenstructuur nadien pas opnieuw op de planning komen. Het lijkt ons aangewezen dat beide systemen goed op elkaar afgestemd worden.

○ Samenlevingsresultaten

Samenlevingsresultaten	Alba 2018	Alba 2019	Alba 2020
Waardering strategische partners	2	2	1
Maatschappelijke opdrachten/ tendensen	2	2	2

Ook in 2020 speelde Alba een rol in het netwerk **Leuven Restorative City (LRC).**
Alba nam actief deel aan alle stuurgroep vergaderingen. In 2020 gingen de vergaderingen voornamelijk over:

- Beslissingen over lopende zaken (zoals aanvragen voor vorming herstelgerichte praktijken aan Leuvense organisaties, brainstormen over een gezamenlijk project in een wijk in nood);
- Brainstormen over de toekomst van het netwerk met alle partnerorganisaties en over een werkbare structuur;
- Uitvoeren en verfijnen van het actieplan;
- In gesprek gaan met de stad Leuven over structurele financiering .

Op vraag van de verschillende partners van LRC is een werkgroep intervisie en inspiratie opgericht. De intentie van de intervisie is om de expertise van de verschillende partners te kunnen uitwisselen in concrete casussen van de partners, met als doel die extra expertise te kunnen inzetten. Alba nam hieraan deel en organiseerde met die werkgroep twee intervisiemomenten voor de partnerorganisaties waarbij elke partner zijn expertise kon inbrengen bij de bespreking van een casus rond herstel. De deelnemers vonden deze intervisies leerrijk en zinvol.

Lerend netwerk Jeugdhulp-Onderwijs
Het Agentschap opgroeien deed in de loop van 2020 een oproep naar kandidaten om voor de Provincie Vlaams-Brabant een lerend netwerk op te richten om de samenwerking Jeugdhulp-Onderwijs beter te maken. Barbara Janssens stelde zich hiervoor kandidaat met Alba als penhouder.
We zien meerdere aandachtspunten:

- Focus op omgevingsanalyse en in kaart brengen van samenwerking onderwijs/welzijn
- Focus op maximaal kinderen en jongeren aan boord houden
- Focus op kleuter- en basisonderwijs
- Focus op preventie
- Focus op een breed pallet aan jeugdhulporganisaties
- Focus op Flankerend onderwijsbeleid
- Focus op aanvullend werken met de bestaande netwerken die werken tegen schooluitval

1. <u>Plan van aanpak gedurende de 2 projectjaren</u>
   - Actie 1: Vanuit de bestaande omgevingsanalyse voor onderwijs, kijken naar de sociale kaart voor jeugdhulpverlening en kijken waar de sterktes en voornaamste hiaten zijn.
     Dit terugkoppelen met de achterban en kijken welke prioriteiten men wenst aan te pakken.

- Actie 2: In kaart brengen welke de goed draaiende netwerken zijn en welke jeugdhulporganisaties hierbij betrokken zijn. Nagaan of de goede praktijken kunnen zorgen voor een olievlekprincipe binnen die organisaties in functie van een ruimere provinciale verspreiding.
- Actie 3: Aan de slag gaan om lokaal de nodige contacten te leggen tussen onderwijs en welzijn – inventariseren waar de grootste noden liggen, wie belangrijke stakeholders zijn en nagaan op welke manier de krachten kunnen geactiveerd worden. Bestaande krachten bestendigen.

2. Beoogde resultaten in de regio

We willen ervoor zorgen dat er gemakkelijker bruggen geslagen worden tussen welzijn en onderwijs. Dat partners elkaar kennen op het terrein en weten waarvoor ze bij elkaar terecht kunnen. We gaan ervan uit dat die intensere samenwerking ervoor zorgt dat meer jongeren aan boord blijven en dat de leerkrachten zich ook gesterkt voelen door externe expertise wanneer het moeilijk loopt. Door krachten te bundelen gaan we ervan uit dat onderwijs wat meer met de bril van welzijn leert kijken en welzijn met de bril van onderwijs.

Ondernemerschap als manier om impact te hebben op de samenleving.

We hadden de ambitie om een start te nemen met ons ondernemerschap in 2020. Net in een jaar waar we naar buiten wilden treden, moesten we binnenblijven. Net dan viel heel het land stil.

Er is veel nagedacht, gediscussieerd over hoe dat ondernemerschap kan uitgebouwd worden. We dachten na in werkgroepen over ontheming, wandel-coaching en vorming. We concludeerden dat daadwerkelijk mensen vrijstellen om het ondernemerschap uit te bouwen nodig was. Het bestuur van Alba steunde die conclusie.

Sinds eind 2020 hebben medewerkers uren vrij om flexibel in te spelen op vragen die ons van buiten bereiken en sinds het einde van 2020 bereiken ons die vragen ook. Scholen , organisaties uit de jeugdhulp, groepen ambtenaren,… vragen ons om met hen trajecten af te leggen rond ‘herstel’, “nieuwe autoriteit/geweldloos verzet”, enz. We creëerden ook een aanbod voor ICOBA.

Ondernemen betekent ook een omslag maken van een middelen-gestuurde organisatie naar doel-gestuurde organisatie. Die omslag brengt veel discussie met zich mee en leidde finaal tot een breuk in het beleidsteam. De stafmedewerker, betrokken op het ondernemerschap, heeft Alba begin 2021 verlaten.

Van Jeugdhulp Hageland naar 1gezin1plan (1G1P) Oost-Brabant

We werkten al geruime tijd mee aan jeugdhulp Hageland. Eén module ondersteunende begeleiding wordt exclusief ingezet voor Jeugdhulp Hageland. In de loop van 2020 stelde de minister van Welzijn dat 1G1P zou uitgerold worden over heel Vlaanderen. We bouwden mee aan de kandidatuurstelling om Jeugdhulp Hageland uit te breiden naar heel het Oosten van Vlaams-Brabant. Ook hier was veel afstemming tussen alle partners nodig, maar finaal kwam wel de erkenning van Vlaanderen voor dit hernieuwde netwerk.

Met onze inzet hier werken we mee aan de uitbouw en de vormgeving van het Jeugdhulplandschap in onze regio.

V. TERUGBLIK 2020

We hanteren de vier strategische doelstellingen uit ons beleidsplan om terug te kijken naar enkele acties van het afgelopen jaar. Per strategische doelstelling gaan we nog eens in op de inhoud. Nadien geven we per afdeling weer wat ondernomen is in de doelstelling.

Inleidend willen eerst even stilstaan bij het veranderingsproces dat Alba in 2020 doormaakte. Onze organisatie groeit en is continu in beweging. Er dienden zich nieuwe projecten en opportuniteiten aan en ook onze interne keuze om het ondernemerschap binnen Alba te ontwikkelen daagde onze huidige manier van organiseren uit. We botsten op vragen als: hoe kan het ondernemerschap een plaats krijgen in de organisatie naast het reguliere werk, hoe geven we best leiding in een organisatie die groeit en waar participatie hoog in het vaandel wordt gedragen, … Het beleidsteam zocht een weg in het zoeken naar antwoorden op deze fundamentele vragen. Wat ons daarbij drijft is de evolutie van een middelen-gestuurde naar doel-gestuurde organisatie.
Dat dat moest gebeurden in een context die daarvoor allesbehalve evident is, hoeven we niet verder uit te leggen. Toch werd het proces in 2020 in gang gezet. Meer daarover in het kwaliteitsverslag van het komende jaar.

○ SD 1: Het hele aanbod is toegankelijk voor elke cliënt

- *Overkoepelend*

We zetten de lijn van het vorige werkjaar verder zij het binnen de beperkingen van de Coronamaatregelen. Veel van onze ondertussen 'vast waarden' konden niet plaatsvinden omwille van het verplichte telewerk (Bv. Onze jaarlijkse nieuwjaarsreceptie, de pretdag, de tour d'Alba voor nieuwe medewerkers, …)
De overkoepelende intervisiegroepen gingen wel nog (zij het digitaal) door. De deelnemers evalueerden deze intervisiegroepen opnieuw zeer positief. Ze zorgen voor de verbinding die nodig is om deze strategische doelstelling te verwezenlijken. Deelnemers aan deze intervisiegroepen leren onrechtstreeks elkaars aanbod en manier van werken beter kennen.

- *Gambas*

We namen een aantal begeleidingen op in het kader van Bascule en het Positief Project. We startten ook een afstemmingstraject met Bascule in functie van het BASTA-project. Daartoe maakten we concrete afspraken voor 2021. Het BASTA-project veronderstelt een gelijktijdige opstart van de bemiddeling.
We deden beroep op de ervaringsgerichte inzichten van de collega's van ondersteunende begeleiding.

- *Bemiddelingsburo*

Meerdere medewerkers van het bemiddelingsteam namen deel aan de werkgroepen van Alba. Dat leidde bij die teamleden tot een verbeterde kennis van de andere deelwerkingen.
Daarnaast stelde ook Bascule zijn werking interactief voor aan ons team en onze vrijwilligers, waardoor we een goed zicht verwierven op hun concrete (methodische) aanpak.
Binnen ons team stonden we uitvoerig stil bij de verhouding van het positief project versus bemiddeling om beide werkvormen beter op elkaar af te stemmen zodat cliënten goed geholpen worden en versnippering van het aanbod wordt vermeden. Dit leidde tot (1) concrete werkafspraken, (2) een verdere

verfijning van de sensibiliseringopdracht naar onze verwijzers toe en (3) het verder verfijnen van de samenwerking, op zulke wijze dat elke werkvorm trouw kan blijven aan haar principes (vrijwilligheid, meerzijdige partijdigheid, vertrouwelijkheid).
Ten slotte ontvingen we in 2020 enkele aanvragen voor herstelgesprekken van scholen. Vanuit het Bemiddelingsburo werden de vragen verkend en vervolgens voor een snelle opstart doorverwezen naar onze collega's van de dienst ondersteunende begeleiding.

- *Positief Project*

Het is eigen aan het positief project dat we eerst in de bredere samenleving kijken hoe de jongere concreet uitvoering kan geven aan de verschillende acties. Pas in laatste instantie kijken we hiervoor naar het Alba-aanbod. In een zeer beperkt aantal gevallen deden we beroep op Gambas.
Uitzondering vormt de bemiddeling. We startten in 2020 de denkoefening over de verhouding tussen het positief project en bemiddeling. We initieerden deze oefening in de schoot van HCA Vlaanderen, het overleg van alle HCA-diensten.

- *Bascule*

We hebben in 2020 ingezet om in alle teams een voorstelling te geven van Bascule. Zo is iedere medewerker op de hoogte wat we kunnen bieden bij Bascule. Op deze manier kan onze expertise ingezet worden voor alle cliënten binnen Alba.
Er is een grote openheid binnen Bascule om de jongeren en hun gezinnen te laten mee genieten van de andere deelwerkingen. Zo werkten we samen met de dienst Ondersteunende begeleiding. Ze deden meerdere ervaringsgerichte trajecten in de gezinnen die we begeleidden. De expertise van het Bemiddelingsburo werd gebruikt om een bemiddelend gesprek te organiseren in onze gezinnen. Daarnaast maakten we ook gebruik van enkele methodieken die ingezet worden in de leerprojecten van Gambas.

SD 2: De Alba-medewerk(st)ers zijn tevreden in hun job en werken in een waarderende organisatiecultuur

- *Overkoepelend*

Ook binnen deze strategische doelstelling bouwden we verder op het werk dat de voorbije jaren al startte:

- De **overkoepelende intervisies** dragen ook bij aan de verwezenlijking van deze doelstelling. Deelnemers gaven bijvoorbeeld aan dat de intervisies helpen om sluimerende dingen helderder te krijgen omdat er ruimte is om ze samen te ontrafelen. Ze gaven ook aan nood te hebben aan dit soort gesprekken om zich goed te kunnen voelen in hun werk/goed te kunnen functioneren. Ze vinden er een plek waarin er ruimte is om het over thema's te hebben die elders minder ruimte krijgen. Het is een veilig kader.
- De werkgroep zorg werkte de **nota** rond wat te doen bij **schokkende gebeurtenissen** af. De nota werd in de verschillende teams goed onthaald. De teams gaven hun feedback aan de werkgroep zorg die de nota finaal afwerkte en een plek gaf in het kwaliteitshandboek.
- De werkgroep Wisdom (binnen het ondernemerschap) maakte een **inventaris van de aanwezige kennis** in Alba. Het geeft ons een overzicht van ieders interesses en capaciteiten. Dat biedt ons de mogelijkheid om collega's aan te spreken op hun sterktes.

- Door omstandigheden was het nodig om de zoektocht naar twee nieuwe **vertrouwenspersonen** op te starten. De uiteindelijke benoeming van de twee nieuwe vertrouwenspersonen zal in 2021 gebeuren.

De pandemie en de grote impact ervan op ieders dagelijkse werk zorgde binnen deze doelstelling voor een extra uitdaging. We deden onze uiterste best om klaar te staan voor alle medewerkers en probeerden te zoeken naar gepaste manieren om hun grote inzet in deze barre tijden te waarderen.

- *Gambas*

In 2020 maakten we een snelle omschakeling naar het Teams-platform. De medewerkers werden hierin goed ondersteund. Er was, ondanks de coronarealiteit, veel oog voor de noden van iedere medewerker. Dit werd hard geapprecieerd door de collega's.
Ondanks het uitblijven van fysieke samenkomsten – we hebben elkaar slechts twee keer op een jaar gezien – bleef de werking draaien en konden de collega's blijven rekenen op elkaar steun en die van de coördinator.
Toch heeft corona wel degelijk impact: de bevraagde tevredenheid daalde een beetje (zeker niet alarmerend). We moeten oog hebben voor een aantal zaken zoals de werk-privébalans en het beperkt houden van verschillende communicatiekanalen.

- *Bemiddelingsburo*

Teamdynamisch heeft het Bemiddelingsburo een intens jaar achter de rug. Verschillende medewerkers vertrokken omdat ze andere horizonten kozen of op pensioen gingen. Dat zorgde ervoor dat we enkele nieuwe collega's dienden aan te werven.
Daarnaast realiseerden we in 2020 ook de werving en selectie van zes nieuwe vrijwilligers. We investeerden veel in het opleiden en ondersteunen van die nieuwe medewerkers en vrijwilligers zodat we een kwaliteitsvol aanbod kunnen blijven garanderen.
We besteedden ook aandacht aan de verbondenheid, communicatie en sfeer binnen het team. Zo organiseerden we verschillende feedbackrondes en volgden we met het ganse team een tweedaagse over coachende vaardigheden, en ook op intervisie zetten we het afgelopen jaar verder in.
Tenslotte maakten we een vlotte omschakeling naar het Teams-platform en andere online fora om onze dienstverlening ook tijdens beperkingen vanwege Corona maximaal aan onze cliënten te kunnen blijven aanbieden. Hierbij vergaten we ook onze vrijwilligers niet. We ondersteunden hen zo veel als mogelijk zodat ook zij konden blijven bijdragen aan de dienstverlening. Zo werd ook voor de opleiding van onze nieuwe vrijwilligers een digitaal alternatief voorzien. Resultaat: de lopende opleiding kon worden verdergezet en we konden onze nieuwe vrijwilligers een degelijke opleiding aanbieden.
In een digitale periode waarin thuiswerk en online bemiddelingsgesprekken de norm werden, moesten we op zoek naar een andere aanpak om de verbinding en zorg voor elkaar blijvend te realiseren. Tijdens de digitale teamvergaderingen hadden we een vast item om dit consequent onder de aandacht te blijven houden.

- *Ondersteunende Begeleiding*

Verplicht telewerk en het naleven van de Coronamaatregelen heeft ons werk heel erg onder druk gezet. Hoe kan je actiegerichte activiteiten en de praktische stappen daarin op een zinvolle en verbindende manier vorm geven? Daarin zijn we stevig uitgedaagd, en in veel gevallen in geslaagd. We zijn ondertussen

getraind in het online Teamsoverleg en onderkennen daar ook de voordelen van. Een stuk verlies aan verbinding, aan het elkaar aanvoelen en begrijpen is inherent aan deze manier van samenwerken.
Een team tweedaagse die niet is kunnen doorgaan na verschillende keren verplaatsen, een selectieweek voor nieuwe begeleiders die naar het volgende jaar werd getild, geen zomerBBQ, werken op afstand. Het heeft er mee voor gezorgd dat de globale job-tevredenheid een beetje gedaald is in 2020.
Ook in ons team was het een uitdaging om voldoende zorg en aandacht voor elkaar te hebben.

- *Positief Project*

In 2020 maakten we een snelle omschakeling naar het Teams-platform. De medewerkers werden hierin goed ondersteund. Er was ondanks de coronarealiteit veel oog voor de noden van iedere medewerker. Dit werd hard geapprecieerd door de collega's.
Ondanks het uitblijven van fysieke samenkomsten – we hebben elkaar slechts twee keer op een jaar gezien – bleef de werking draaien en konden de collega's blijven rekenen op elkaars steun en die van de coördinator.
Toch heeft corona wel degelijk impact: de bevraagde tevredenheid daalde een beetje (zeker niet alarmerend). We moeten oog hebben voor een aantal zaken zoals de werk-privébalans en het beperkt houden van verschillende communicatiekanalen.

- *Bascule*

Bascule investeerde in 2020 veel in teamverbinding. In een nieuw team is het belangrijk om elkaar te leren kennen, elkaars krachten, talenten en valkuilen te (h)erkennen en te kunnen leren van elkaar.
Zo zijn we gestart in 2020 met een kennismakingsweek en maandelijkse wandelmomenten. Toen de Corona crisis zijn intrede deed, schakelden we over naar wekelijks inbelmomenten en een sporadische wandeling.
Daarnaast organiseerden we vijf visiedagen waar we onze werking aftoetsten aan de kernwaarden van Alba.
We houden afwisselend inhoudelijke teams en methodiekenteams, waar we methodieken uitwisselen binnen het team, maar ook met de andere teams binnen Alba. We maken tijd voor intervisiemomenten met externen. Dit wordt als waardevol ervaren door het team.

○ SD 3: Alba werkt per vernieuwend initiatief een antwoord uit over de verschillende afdelingen heen

- *Overkoepelend:*

We kunnen ondertussen stellen dat deze afdelings-overkoepelende manier van werken steeds vaker gehanteerd wordt. Bij het initiëren van nieuwe werkgroepen is het een vanzelfsprekendheid dat er afgevaardigden vanuit verschillende deelwerkingen deelnemen.

Een voorbeeld van het voorbije jaar is de werkgroep vrijwilligers waarin bemiddelaars de krachten bundelden met enkele DOB-medewerkers om de werking rond vrijwilligers en losse medewerkers verder uit te bouwen.

Een ander voorbeeld is de Alba-actie voor het Leuvens 'Samen Altijd Warmer'-project. Ook daar werd het enthousiasme van verschillende deelwerkingen ingezet om Buurtwerk 't Lampeke vzw een hart onder de riem te steken in deze heftige tijden.

Ook binnen ons ondernemerschap vormden zich afdelingsoverschrijdende werkgroepen. Vier om precies te zijn. Binnen die werkgroepen werden de verschillende expertises gebundeld om nieuwe initiatieven te ontwikkelen en in de markt te zetten.

- *Gambas*

Hoewel een gemeenschapsdienst de opgelegde maatregel bij uitstek is als symbolisch herstel voor de samenleving, was de concrete uitvoering ervan geen evidentie. Deze uitdaging bracht er ons evenwel toe de invulling ervan ook te her-denken. We werkten een voortraject uit om de match tussen de jongere en de invulling van zijn gemeenschapsdienst bewuster te maken. Dit resulteerde in een gestandaardiseerd sjabloon met enkele, op maat te gebruiken, stappen. Het uitgediept voortraject kon dienen in de periode wanneer werkplaatsen niet of miniem open waren – als voorbereiding op de inzet op de werkplaats - maar zal eveneens geïntegreerd worden in de dagelijkse werking van de gemeenschapsdienst. Daarnaast werd er denkwerk verricht omtrent de optie om een product te ontwikkelen als uitvoering van de gemeenschapsdienst. Dat product zou dan ingezet worden in organisaties met een belangrijke maatschappelijke waarde. We stelden reeds een 'menukaart' op met enkele organisaties die open staan voor het idee, maar het zal voornamelijk in de praktijk, samen met en op maat van de jongere, uitgedacht dienen te worden.

In het uitwerken van de menukaart staat het matchen van vragen van organisaties en de talenten van jongeren centraal. Daarvoor zullen we verder afstemmen met de werkgroep uit het ondernemerschap die over iets gelijkaardigs nadacht. Ook denken we dat in deze nieuwe piste vrijwilligers inzetbaar zullen zijn. Daartoe zullen we ook verder overleggen met de werkgroep vrijwilligers.

- *Bemiddelingsburo*

De werkgroep slachtoffers, die zijn start kende in 2020, kent voortgang in 2021. Naast het uitwerken van enkele concrete initiatieven gaat onze aandacht nu uit naar het meer concreet vorm geven van het project met als doel om binnen Alba meer aandacht te geven aan slachtoffers van misdrijven. Van bij aanvang hebben we oog om de andere deelwerkingen te informeren en te betrekken.

- *Ondersteunende Begeleiding*

Bij de uitwerking van het Ondernemerschap binnen Alba is het enthousiasme van collega's uit Ondersteunende Begeleiding groot. Zes mensen stapten mee in de afdelingsoverschrijdende werkgroepen waarvan hierboven sprake.

- *Positief Project*

We zijn eenmaal kunnen samenkomen met de feedbackgroep voor het positief project. Deze is samengesteld met collega's uit de verschillende deelwerkingen. Hierin kwam de heel belangrijke vraag naar voor hoe we maximaal herstel kunnen realiseren? We hebben met Alba verschillende werkvormen in huis, hoe kunnen we die best inzetten zodat herstel maximaal gerealiseerd wordt?

We gingen ook aan de slag rond het thema van de verhouding tussen positief project en bemiddeling. We doen dit uiteraard in gelijke tred met het bemiddelingsburo.

- *Bascule*

Bascule is ontstaan door de verschillende expertises binnen Alba te integreren in deze nieuwe werkvorm. Dit is zeer merkbaar en maakt dat het voor het team van Bascule makkelijk is om de andere deelwerkingen samenwerkingen aan te gaan.
Op het einde van het jaar zijn we binnen het team van Bascule geïntrigeerd geraakt door het project Nieuwe autoriteit in de wijk. We hebben contact opgenomen met de stadsmarinier van Antwerpen die dit project coördineert. Daarnaast hebben we een werkgroep opgericht binnen Alba. Hierin zijn alle deelwerkingen vertegenwoordigt. De groep komt een eerste keer samen in 2021. Wordt dus vervolgd!

SD 4: Alba werkt op een effectieve manier

- *Overkoepelend*

Begin 2020 ging de werkgroep Effect van start (hoe die tot stand kwam staat uitgebreid beschreven in het vorige kwaliteitsverslag). Een afvaardiging uit alle teams ging aan de slag met de vertaling van de Alba-visie op effect in de praktijk. Geen makkelijke oefening.
We dachten na, lieten ons inspireren en bijstaan door de academische wereld, dachten nog verder na en kwamen uiteindelijk tot een plan van aanpak waarmee we van start konden gaan.

Snel werd duidelijk dat we ons onderzoek op een kwalitatieve manier willen benaderen; via verhalen op zoek gaan naar het effect van onze werkvormen. Zo kiezen we ervoor om onze werkvormen niet te reduceren tot cijfers, maar meer in de diepte op zoek te gaan naar wat het effect precies is. Door deze verhalen bij elkaar te gaan halen, werkt deze actie op zich al verbindend (met een tagline als ‘op stap naar verbinding’ lijkt dat goed te kloppen).

We startten ons proces met het op zoek gaan naar wat de drie vooropgestelde indicatoren (doelrealisatie, tevredenheid en uitval) voor ons betekenen: hoe kleuren we ze in? Buiten onze eigen inbreng, zijn we vooral nieuwsgierig naar hoe dat voor alle andere betrokken partijen van Alba zit (onze jongeren, hun omgeving, hun begeleiding, doorverwijzers, ...). Aan de hand van al deze verhalen hopen we zicht te krijgen op de werkzame factoren binnen deze indicatoren. Deze factoren zullen we, in de toekomst wanneer we zicht willen krijgen op het effect van een werkvorm, gaan bevragen.

We besloten te starten met de bevraging van alle Alba-medewerkers (nadien komen de andere betrokken Alba-partijen aan de beurt). Daarvoor stelden we een interviewleidraad op met vier open vragen. Dit om zoveel mogelijk ruimte te laten voor de verhalen, voor de elementen die van wezenlijk belang zijn.

- Vertel eens over een geslaagd project.
- Welke drie dingen wil je bereiken in een begeleiding?
- In je begeleiding, wanneer heb je een voldaan gevoel?
- Wat betekent ‘uitval’ voor jou? Wat versta je onder die term/uitval binnen je werkvorm?

De laatste vraag werd na het afronden van de bevraging van het eerste team toegevoegd. We merkten dat het thema 'uitval' niet spontaan aan bod kwam in de interviews. Het is een voorbeeld van hoe we ons proces en onze methodologie steeds monitoren en bijsturen indien nodig om een zo kwalitatief mogelijk resultaat na te streven.
We gingen daarvoor regelmatig ons licht opsteken bij Professor Stefaan Pleysier. Hij kon ons vanuit een wetenschappelijke bril bijsturen en tips geven zodat ons proces steeds meer gestroomlijnd geraakt.

Op het einde van 2020 zijn de medewerkers van Bascule en van de Dienst Ondersteunende Begeleiding allemaal geïnterviewd. Het leverde een schat aan informatie op. Een sub-groepje van de werkgroep effect boog zich over de verwerking van de interviews van Bascule. Ook hier lieten we ons ondersteunen door Professor Pleysier zodat we onze methodologie verder konden verfijnen.

Om onze manier van werken verder te onderbouwen zullen we in 2021 beroep doen op een stagiaire binnen een onderzoeksstage. Zij zal zich buigen over de methodologische onderbouwing van ons onderzoek.

Om af te sluiten graag nog even dit: er heerst een fijne sfeer in de werkgroep effect. Hoewel het een niet zo voor de hand liggend thema is, zorgt onze manier van werken voor veel verbinding. In een tijd van lockdowns en telewerk is dat op zijn minst bijzonder te noemen. Elkaars verhalen beluisteren, elkaar ontmoeten, het lijkt energie te geven over de verschillende afdelingen heen. Het doet ons alvast stilstaan bij de vraag: wat is het effect van het op deze manier meten van effect?

- *Gambas*

Er werd gewerkt aan een digitaal toegankelijke methodiekhandleiding en integratie van digitaal toegankelijke methodieken. Hiertoe werd een sjabloon opgemaakt. Noodgedwongen werd dit project omwille van corona on hold gezet.
We werken verder aan het verder verwerven van dezelfde kaders. Elk teamlid zal binnen afzienbare tijd de basisvorming motiverende gespreksvoering gevolgd hebben.
We maken verder werk van het afstemmen van belangrijke kaders voor ons. In 2021 zullen we ook tijd maken voor een aantal visiegesprekken.
De regelmatige intervisies en momenten 'leren van elkaar' blijven belangrijk in functie van een effectieve begeleiding.

- *Bemiddelingsburo*

Het bemiddelingsburo actualiseerde de methodiekhandleidingen Hergo en bemiddeling.
Daarnaast verbeterden we ook de checklists tot een dynamisch werkdocument. We actualiseerden ze ook aan het nieuwe decreet.
Vervolgens werd ook het Vereffeningsfonds en het gebruik ervan onder de loep genomen. Twee collega-bemiddelaars werden 'trekkers' van het fonds en namen verschillende initiatieven om trends in kaart te brengen. Dit stelde ons in staat om onze werkwijze up te daten en beter af te stemmen op de huidige situatie.

- *Ondersteunende Begeleiding*

Bij de 'kernprocessen' werd het al geschreven: onze aanmeldingsprocedure werd op basis van zowel interne als externe evaluaties nog scherper op punt gesteld.
Op elke teamvergadering is er een dik half uur ruimte voor een casus of intervisievraag. Dit wordt afwisselend per werkvorm gebracht. Dit 'leren van elkaar' draagt eveneens bij aan verbinding, erkenning en herkenning.

- *Positief Project*

Het positief project is nog in volle ontwikkeling. Door het groter aantal dossiers bleef er te weinig tijd over om aan methodiekontwikkeling te doen. We maakten de oefening in het team welke de rollen in een begeleiding zijn en welke rollen we als team op te nemen hebben. We voorzien in 2021 een tijdelijke uitbreiding om deze opdracht opnieuw grondig ter harte te nemen. Ook de geplande evaluatiegesprekken met verwijzers zullen hieraan bijdragen.
We maken met regelmaat tijd voor intervisies, onmisbaar voor effectieve begeleidingen. Uiteraard nemen we ook deel aan de intervisie die georganiseerd wordt voor alle HCA-diensten.
Tot op heden zijn we ook ingegaan op elke vraag die gesteld wordt in het kader van eindwerken of onderzoek.

- *Bascule*

Bascule maakte een start met een methodiekenhandleiding. Deze is zeker nog niet 'af'. Het wordt een dynamisch document, waar we vaak naar willen teruggrijpen. Omdat het niet evident is om dit bij de rest van de dagelijkse taken op te nemen, besteedden we hier 2 teammomenten aan. We zochten manieren om de theoretische onderbouwing, ons inhoudelijk kompas, om te zetten naar de praktijk.

○ Ondernemerschap

Ondernemen is duidelijk een werk van vallen en opstaan. Van vele discussies, van herbronnen en opnieuw beginnen. Van kleine stapjes vooruitzetten en dan weer stilvallen. We zijn ontegensprekelijk gestart. Opdrachten komen binnen en we maken plannen. Vanuit de werkgroep "Wisdom" is een team gegroeid dat nu daadwerkelijk aan de slag is.
Tegelijkertijd is er veel potentieel dat nog onaangeroerd bleef. Alle ideeën rond "stappen" en "ontheming" zijn nog te weinig uitgebouwd. We hopen hierrond in 2021 een doorstart te kunnen maken.

VI. WERKVORM IN DE KIJKER: BASCULE

Bascule zag het licht 1 september 2019.
In het nieuwe decreet is één van de uitgangsprincipes een gedifferentieerde aanpak van jeugddelinquentie. Hier spreekt men voor het eerst van delictgerichte contextbegeleiding.

We startten op 8/1/2020 onze eerste begeleiding.
Ondertussen zijn we een jaar verder en kunnen we terugkijken op een mooi parcours.
We nemen je graag mee in onze werkwijze.

I. AANBOD

Onze delictgerichte contextbegeleiding voor jongeren en hun gezinnen uit Vlaams-Brabant en Brussel focust zich op het delict en is een reactie op een jeugddelict.
De contextbegeleiding is intensief, wat betekent dat er minstens drie contacturen per week zijn. Doorheen deze contacten wordt er steeds zowel met de jongere individueel als met het gezin en de context aan de slag gegaan.
De begeleiding bestaat uit drie delen:

- Een ondersteuningsaanbod gericht op de ouders van de jongere
- Een individueel traject met de jongere
- Gezamenlijke activiteiten met ouders en de jongere

Deze delen volgen geen vast stramien en kunnen naargelang het traject van het gezin flexibel ingezet worden.
De duur van het project is zes maanden, maar kan bij uitspraak van de jeugdrechter tot tweemaal met drie maanden verlengd worden (maximaal één jaar) in de voorlopige fase en tot twee jaar in de fase ten gronde.
Sinds 1 juli 2020 krijgen we eveneens middelen van het agentschap Opgroeien voor elke begeleiding Kortverblijf die we organiseren.

II. DOELGROEP

Gezinnen komen in aanmerking voor Bascule indien de jongere tussen 12 en 23 jaar oud is en deze voor de leeftijd van 18 jaar een delict gepleegd heeft. We spreken hierbij van een ernstig delict waarmee we doelen op die delicten waarvoor de jeugdrechter een eventuele plaatsing zou kunnen overwegen of reeds besloten heeft. Deze jongeren kunnen dan via de consulent van de jeugdrechtbank doorverwezen worden naar onze begeleiding. Er zijn verder geen uitsluitingscriteria.

Verder focussen we ons voornamelijk op gezinnen waarvan de ouders gepast willen reageren na een delict, met vragen zitten omtrent het gedrag van hun kind, de aanpak… Onze ondersteuning is gericht op ouders die de ‘grip’ op hun kinderen schijnen kwijt te zijn en op zoek zijn naar handvatten.

Bascule kan preventief ingezet worden om een plaatsing in een Gemeenschapsinstelling te voorkomen of kan ook uitstroom-bevorderend ingezet worden als een gedeeld traject.

III. DOELSTELLINGEN

De doelstelling vanuit de overheid is het voorkomen van recidive. Wij willen dit met Bascule graag bekomen door in te zetten op het gezin en de context. Door te werken aan het herstel en de verbinding in het gezin trachten we terug een gezinsevenwicht te creëren waarbij de ouders opnieuw aan het stuur van het gezin komen te staan. De manier waarop dit bereikt kan worden, verschilt per gezin. We bieden een begeleiding op maat aan. Daartoe worden de concrete doelstellingen steeds gezamenlijk met zowel het gezin als de consulent bepaald.
Omwille van het maatwerk zijn onze trajecten steeds flexibel waardoor de doelstellingen doorheen de begeleiding ook kunnen variëren.

IV. PROCEDURE

1. Verwijzing/aanmelding

Een aanmelding bij Bascule kan enkel via de jeugdrechtbank. De consulent van de sociale dienst Jeugdrechtbank neemt contact op met onze dienst. Dit eerste telefonische contact dient dan om na te gaan of het gezin geschikt is voor de werking (delict en leeftijd). Indien dit positief is, kan de consulent het gezin aanmelden en komt het op onze wachtlijst te staan. De aanmelding wordt geagendeerd op het team. Zodra er een plaats vrijkomt wordt er contact opgenomen met de consulent om na te gaan of de hulpvraag nog steeds bestaande is. Indien dit het geval is, gaan we aan de slag volgens de hieronder omschreven stappen.

2. Kennismakings- en intakegesprek

Tijdens het kennismakingsgesprek maken we uitgebreid de tijd om elkaar te leren kennen en onze werking voor te stellen. We informeren het gezin over onze werking en de manier waarop we te werk gaan. Er is ruimte voor vragen en bedenkingen.
Zo kan het gezin zelf bepalen of het akkoord gaat met de geboden hulp. Dit lijkt contradictorisch omdat het om opgelegde hulp gaat. Het gezin kan de hulp weigeren en daar zal dan een gevolg aan gegeven worden door de Jeugdrechtbank, daar waar de uiteindelijke beslissing ligt.
We proberen het gezin en de jongeren met een open blik en weinig achtergrondinformatie te benaderen. Zo kan het eerste contact open en vrij verlopen, wat een goede start kan zijn voor het gezamenlijke proces. Vervolgens plannen we een intakegesprek. Op het intakegesprek is het gezin, de consulent en de contextbegeleider van Bascule aanwezig.
De consulent wordt gevraagd het kader van de jeugdrechtbank te expliceren. Waarom zijn we hier, wat is het delict, wat moet er gebeuren, wat zijn bijkomende voorwaarden en wat zijn de gevolgen indien deze geschonden worden.
Daarnaast overlopen we de verwachtingen/zorgen van iedere deelnemer maken we ze concreet. Zo wordt het duidelijk waar het de volgende zes maanden over zal gaan. Op die manier trachten we transparant en eensgezind aan de slag te kunnen gaan. Het 3 kolommen-schema wordt hiervoor gebruikt als tool. Dit heeft als voordeel dat het relaas beknopt in de taal van het gezin en de jongere kan genoteerd worden.
Indien het intakegesprek positief verloopt, kan er vanaf die datum gestart worden met de begeleiding.

3. Aanbod

Het aanbod van Bascule bestaat uit drie delen:

- Een ondersteuningsaanbod gericht op de ouders van de jongere
- Een individueel traject met de jongere
- Gezamenlijke activiteiten met ouders en de jongere

3.1. Een ondersteuningsaanbod voor de ouders

Begeleiding

Wekelijkse worden er gesprekken met de ouders gepland. Deze focussen zich op het terug inzetten op hun ouderrol. Hoe stelt het gezinsevenwicht zich momenteel? Waar positioneren de ouders zich ten opzichte van hun zoon/dochter? Wat zouden ze anders willen? Hoe kunnen ze opnieuw een greep op de situatie krijgen? Hoe omgaan met dit delict?
Daarnaast bespreken we uitgebreid de impact van het delict en gaan we op zoek naar manieren om hiermee om te gaan of tot herstel te komen. Een dergelijke gebeurtenis kan heel wat impact hebben in een gezin waardoor er nood aan herstel kan bestaan.
De doelen/verwachtingen van het intakegesprek dienen als rode draad voor de begeleiding. Samen met de ouders zoeken we naar handvatten die hen kunnen helpen bij het bereiken van deze verwachtingen/zorgen.

Ouders L: *"Met L gaat het niet zo goed, hij wordt opnieuw geplaatst, maar wij als ouders hebben terug leren communiceren met elkaar en staan terug op 1 lijn waardoor we ons sterker voelen en waardoor we terug verder kunnen."*

Binnen de trajecten met de ouders hanteren we doorheen onze begeleidingen het gedachtegoed van Nieuwe autoriteit (Haim Omer). Deze benadering heeft een focus op de ouderlijke positie en hoe deze zijn autoriteitsfunctie ten opzichte van de jongere op een warme wijze kan invullen. Deze houding valt te omschrijven als een soort van tweesporenbeleid waarbij er enerzijds ingezet wordt op het stellen van grenzen en daarnaast op het onderhouden van een positieve relatie. Op die manier wordt er voldaan aan de basisbehoeften van een jongere in ontwikkeling. Dit kader bestaat uit verschillende bouwstenen welke op basis van de vraag van het gezin ingezet kunnen worden en ook steeds met elkaar zullen interageren. Ze zijn ze nooit los van elkaar te begrijpen of te hanteren. Werken rond het ene zal steeds een invloed hebben op het andere (systemisch gedachtegoed).
Deze benaderingswijze vormt ook de basis van onze begeleidershouding. We nemen een procesmatige en faciliterende houding aan. Daarnaast zijn de kernwaarden van Alba tevens ons kompas in onze begeleidingen: openheid, verbinding, empowerment, herstel, respect en participatie.

Papa F*: "Lentement, mais surement."*
Mama S*: "Ik wil het team bedanken voor de inspanningen en de manier waarop jullie erkennen, met veel geduld, respect en zorg."*

Papa D*: “Ik vind het super dat jullie flexibel zijn en dat ik geen verlof moet nemen, je moet het maar doen na de kantooruren werken in deze moeilijke job.”*

Ouderavond

Maandelijks voorzien we een ouderavond. Deze duurt twee uur en is een vereist onderdeel van het begeleidingstraject. We brengen de ouders uit de verschillende begeleidingstrajecten van Bascule worden samen en geven een workshop omtrent nieuwe autoriteit/geweldloos verzet.
Het doel van deze workshop is enerzijds het bespreken van verschillende elementen van deze houding, anderzijds ligt de nadruk voornamelijk op het samenbrengen van de ouders en het creëren van verbinding/begrip onderling. Het doel is dat ouders elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen uitwisselen.
We focussen dus voornamelijk op het relationele karakter van deze avonden en niet enkel op het educatieve luik.

Ouders J: *“We ervaren veel steun in de oudergroep. Het is fijn om open te kunnen praten met mensen die hetzelfde meemaken.”*

3.2. Individueel traject met de jongere

Samen met de jongere wordt eerst en vooral de impact van het delict op zijn leven onderzocht. Welke invloed heeft dit gehad op zijn functioneren, zijn gezin, zijn schoolse traject…

Nadien verkennen we de onderliggende levensbehoeften. Welke noden zijn onderliggend aan het delinquente gedrag van de jongere? Zodra deze uitgeklaard zijn, zoeken we samen naar hoe deze op een pro-sociale manier in te vullen zijn.
Hiervoor gebruiken we een tal van methodieken waaronder de behoeften-kaarten, het kwaliteitenspel, maar evengoed gebruiken we ervaringsgerichte methodieken zoals fitness, voetbal, basketbal, oefeningen om noden, behoeften en krachten van jongeren zichtbaar te maken voor hen en hun gezin.

We baseren ons hier op het Good lives model (GLM).
Het Good lives model is een krachtgerichte benadering op rehabilitatie van de jonge delictpleger. Het GLM richt zich op het bevorderen van het welzijn van de delictpleger en stelt daarbij de sterke eigenschappen en capaciteiten van het individu centraal.
Volgens het GLM streeft ieder individu primary goods of belangrijke levensbehoeften na in zijn/haar leven. Deze behoeften zijn universeel, maar de hiërarchie die men erin toepast en de manier waarop men deze nastreeft zijn steeds individueel bepaald. Daarnaast zal de bestaande context hier ook steeds een belangrijke invloed op uitoefenen. Zodoende wordt er binnen dit model rekening gehouden met de uniciteit van ieder persoon/context en kunnen er trajecten op maat uitgewerkt worden.

Hiertoe onderscheidt het GLM tien Primary goods of levensbehoeften.
Het plegen van feiten kan begrepen worden als het proberen nastreven van deze levensbehoeften. Het deelnemen aan bende-activiteiten kan bijvoorbeeld als doel hebben om deel uit te maken van een gemeenschap en vriendschappen te onderhouden.
Binnen het bereiken van deze primaire behoeften zijn er natuurlijk obstakels. Deze worden de criminogene of dynamische risicofactoren genoemd. Zij worden gezien als interne of externe obstakels die de verwerving van de primary goods gaan verhinderen. Armoede valt bijvoorbeeld te omschrijven als een dynamische risicofactor die een belemmerende factor kan vormen voor verschillende primary goods.
Naast de primary goods onderscheidt men ook de secondary goods. Deze zijn tegenovergesteld aan hetgeen hierboven omschreven staat en zullen de jongere helpen om tot hun primary goods/levensbehoeften te komen. In tegenstelling tot de deelname aan bende-activiteiten kan het aansluiten bij een sportclub bijvoorbeeld ook leiden tot vriendschap en gemeenschap.

Doorheen het traject worden de agency (eigenaarschap) en motivatie van de jongere als zeer bepalende factoren beschouwd. Vanuit Bascule hanteren wij hier een faciliterende, maar zeker geen sturende/controlerende rol.

Jongere*: “Zot zeg, hoe dat dat allemaal aaneenhangt.”*

3.3. Gezinsaanbod

Naast de afzonderlijke gesprekken/activiteiten met de jongere of ouders maakt het gezamenlijke proces van het gezin ook een belangrijk onderdeel van de begeleiding uit.
We plannen gezamenlijke gesprekken met ouders en jongere. Deze worden soms, vooral in het begin van de begeleiding, voorbereid gedurende de afzonderlijke gesprekken. Deze voorbereiding heeft als doel dat men vanuit hun behoeften/essentie kan spreken en het niet beperkt blijft tot een meer oppervlakkig

gesprek. De focus van deze gesprekken is werken aan herstel en verbinding in het gezin. Naarmate de begeleiding vordert, zullen deze minder vanuit onze dienst georganiseerd worden, met als doel dat het gezin dit zelfstandig begint te doen.
We spreken niet enkel met de gezinnen, maar gaan ook over tot actie. Er kunnen doorheen de begeleiding één of meer ervaringsgerichte gezinsactiviteiten geïnstalleerd worden. Deze kunnen op elk moment van het traject opgestart worden en worden steeds thematisch ingevuld. Het gezin bepaalt steeds de thema's. De collega's van de dienst ondersteunende begeleiding organiseren/begeleiden deze activiteiten, de aangestelde begeleider van Bascule neemt ook deel aan de activiteit. Dit kan verschillende vormen hebben: observatie, participerende observatie, participatie, … Dit zal steeds afhangen van het doel van de activiteit, de plaats in het traject en de verbinding begeleider-gezin. Deze deelname dient de transfer van de activiteit naar het verdere begeleidende traject faciliteren.

Jongere tegen mama na een activiteit: *"Zie je, je mag best wat strenger zijn hoor."*

4. Handelingsplan

De gesprekken met de ouders, jongere en het gezin leiden tot een handelingsplan.
Dit plan vervat de concrete doelen voor de begeleiding en dient dus als rode draad doorheen het traject. Het gezin en de consulent worden actief betrokken bij het opstellen van dit plan. Het plan is een samenvatting van de verschillende visies van alle betrokkenen.
Het handelingsplan wordt een dynamisch werkinstrument voor de volgende verslagen.

Vader R tegen consulent*: "Het doet deugd om te ventileren, maar het is ook goed dat je terugkrijgt wat je zelf doet en wat de gevolgen kunnen zijn. Dat doet nadenken."*

5. Tussentijdse evolutiegesprekken

Na drie à vier maanden organiseren we een evolutiegesprek met het gezin en de consulent. Hier bespreken we waar het gezin nu staat en wat er nog dient te gebeuren. Daarnaast stellen we het kader van de jeugdrechtbank nog eens helder (Voorwaarden? Wat bij nieuwe delicten?).
Er wordt tenslotte een verslag opgesteld van deze bijeenkomst dat aan iedere deelnemer en de jeugdrechter bezorgd wordt.

6. Afronding

Na zes maanden vindt er een afrondingsgesprek plaats. Gedurende dit gesprek worden de afgelopen zes 6 maanden overlopen. Hiertoe krijgt iedere deelnemer de ruimte om zijn/haar ervaringen te verwoorden. We maken dan een inschatting of de begeleiding afgerond kan worden of net verlengd dient te worden.
Dit alles vatten we samen in een verslag dat we naar de consulent en jeugdrechter sturen. De jeugdrechter heeft dan de laatste beslissing met betrekking tot het traject. Ze kan tot tweemaal toe met drie maanden verlengen en bij nieuwe feiten kan er eventueel ook een nieuw traject opgelegd worden.

Gezin R tekent een grillige lijn om de evolutie van hun begeleiding te schetsen: *"We zijn gestart in de Alpen, dan naar de Vogezen, via de champagnestreek zijn we nu op weg naar de zee. Daar zijn we nog niet, maar we geraken er wel. Af en toe zullen we nog eens een uitsapje maken naar de Alpen of de Vogezen."*

V. TEAMWERKING

In onze teamwerking zetten we erg in op supervisie en intervisie. We vinden het belangrijk om te leren van elkaar en van anderen.
We gaan regelmatig in overleg met de andere aanbieder van delictgerichte contextbegeleiding in Vlaams-Brabant, met de verschillende gemeenschapsinstellingen en houden nauw contact met de sociale diensten van de JRB.
We organiseerden intervisie tussen het team van Gambas en Bascule en we organiseerden supervisie. Voor de supervisie trachten we beroep te doen op supervisoren met uiteenlopende expertises zodat we onze horizon kunnen blijven verbreden.
Naast de teamvergaderingen, waar we de lijnen uitzetten van de begeleidingen en belangrijke fasen binnen een begeleiding bespreken, hebben we tweewekelijkse werkbegeleidingen. De begeleider, co-begeleider en de werkbegeleider vormen een team rond het gezin dat de wekelijkse bezoeken bespreekt en de rode draad vasthoudt.

VII. BIJLAGEN

Bijlage 1: Jaarcyclus beleidsteam

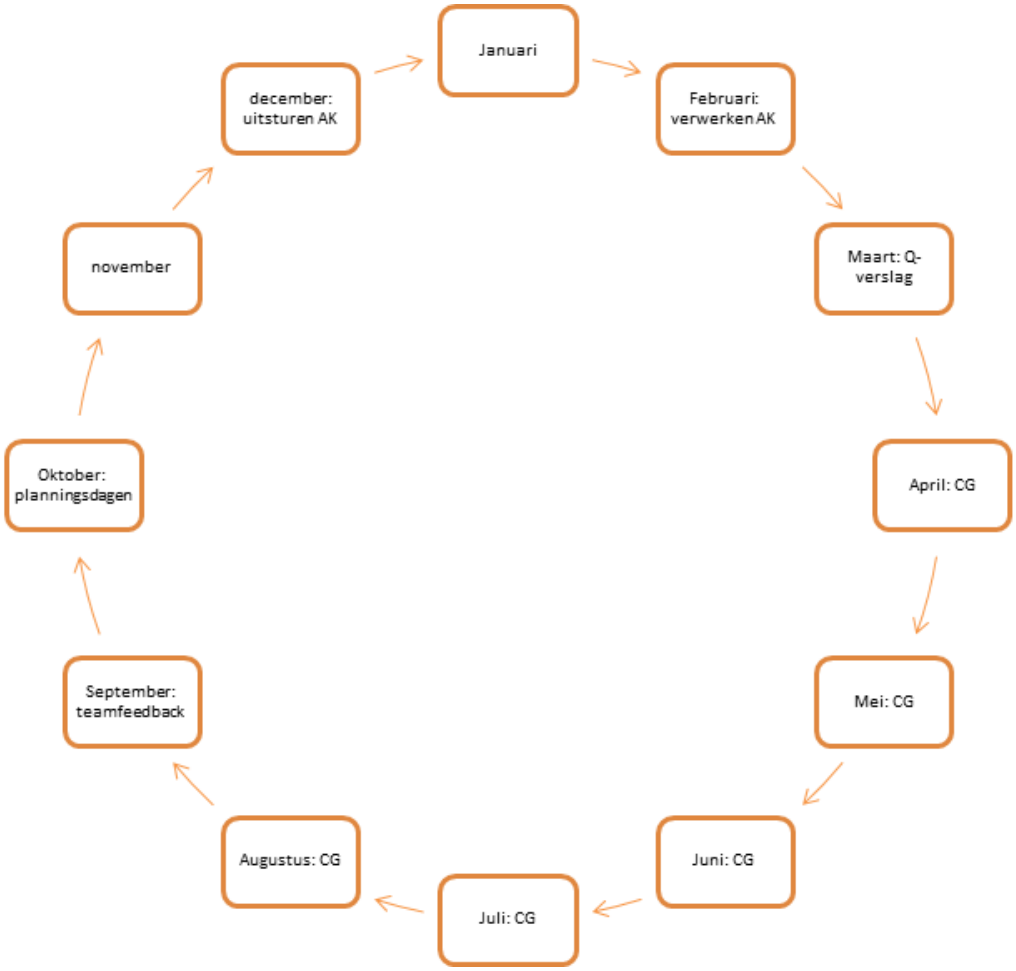

Jaarcyclus Beleidsteam:

- AK: ArbeidsKlimaat
- CG = CompetentieGesprekken
- Jaarlijkse teamevaluatie (cf. zorgbeleid)
- Planningsdagen (Q-bevraging voor Q-hb; VTO-jaarplan; …)